

KAZACHSTANE ATIDARYTAS MEMORIALAS KENGYRO LAGERIO SUKILIMO AUKOMS ATMINTI

Rugsėjo 14 dieną Džeskasgane, Kazachstane, buvo atidarytas rekonstruotas memorialas Kengyro lagerio sukilimo aukoms atminti.

Sakydamas sveikinimo žodį, Lietuvos ambasadorius Kazachstane Gintautas Vasiulis pabrėžė šio memorialo svarbą pagerbiant ne tik Kengyro sukilimo dalyvių, bet ir dešimčių tūkstančių lietuvių, prieš savo valią atsidūrusių Kazachstano žemėse, atminimą.

„Kartu išgyventos represijos, įskaitant Kengyro sukilimą, virto mažais žingsniais mūsų ir jūsų bendrame kelyje laisvės link“, – kalbėjo ambasadorius.

Monumentą sudaro ke-

letas elementų, kurių dalis – autentiškos išlikusių vartų, vedusių į lagerio teritoriją, kolonos. Viena jų dabar vaizduojama nuvirtusi, o jos vieta yra užėmęs Vyčio kryžius, simbolizuojantis nepalaužiamą lietuvių valią priešinantis represijoms.

Prieš 65 metus Kengyro lageryje kilus sukilimui, kalinams pavyko perimti lagerio valdymą ir išlaikyti jį daugiau kaip 40 dienų. Sukilimas 1954 metų birželio 26 dieną numalšintas panaudojus kariuomenę ir tankus, žuvo ar buvo sužaloti šimtai sukilėlių, kurių nemaža dalis – lietuviai.

Memorialą suprojektuotavo architektas Algis Vyšniūnas.

LR URM

Kazachstane atidarytas rekonstruotas memorialas Kengyro lagerio sukilimo aukoms atminti. **LR URM**

ŽYDŲ GELBĖTOJAI – RYZTO IR KILNUMO PAVYZDYS

Prezidentas įteikia Žūvančiųjų gelbėjimo kryžius. *Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus*

Penktadienis, rugsėjo 20 d. (Vilnius). Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda Žydų genocido atminimo dienos proga įteikė Žūvančiųjų gelbėjimo kryžius asmenims, kurie, nepaisydami mirtino pavojaus sau ir šeimai, Antrojo pasaulinio karo metais gelbėjo žydus nuo mirtino pavojaus.

Valstybės apdovanojimais Lietuvos žydų genocido atminimo dienos proga skirti 38 žydų gelbėtojams. Daugumos jų jau nėra tarp gyvųjų, todėl apdovanojimų ceremonijoje dalyvavo Teisuolių vaikai,

anūkai ir proanūkiai, kiti šeimų nariai.

„Susirinkome pagerbti žmones, kurių drąsa, gailestingumas ir gebėjimas išsaugoti didžiąsias vertybes skaudžių XX amžiaus įvykių akivaizdoje visiems mums tapo kilnumo pavyzdžiu. Tegul ano meto didvyrių ryžtas dalintis likimu ir duonos rieke su persekiojama žydų tauta įkvepia mus kurti tokią Lietuvą, kurioje būtų gera ir saugu“, – teigė šalies vadovas.

Prezidentas pabrėžė, jog šiandien Lietuvos žydų bendruomenė yra aktyvi ir gy-

vybinga, giliai įleidusi šaknis mūsų visuomenėje ir nusipelnusi visų mūsų didžiausios pagarbos.

Šiomet Lietuvoje minimos 78-osios Holokausto metinės, o rugsėjo 23 dieną sueina lygiai 76 metai, kaip buvo sunaikintas Vilniaus getas. Antrojo pasaulinio karo metais Lietuvoje nužudyta 195 000 žydų.

Prezidentas valstybės vardu padėkojo didvyriams, paragino visada branginti atmintį apie Teisuolius ir saugoti jų paliktą šviesą.

Prezidento komunikacijos grupė

JAV PASIRUOŠUSIOS ATSAKYTI Į ATAKĄ PRIEŠ SAUDO ARABIJĄ

JAV prezidentas Donaldas Trampas (Donald Trump) pareiškė, kad jo šalis yra pasirengusi atsakyti į ataką prieš Saudo Arabijos naftos infrastruktūrą, dėl kurios Vašingtonas kaltina Iraną.

Po smūgių Saudo Arabijos objektams, naftos kaina pasaulinėje rinkoje padidėjo per 10 procentų. Iš oro atakavus didžiausią perdirbimo įmonę ir svarbų telkinį, didžiausia pasaulio eksportuotoja sustabdė maždaug 6 procentų pasaulio naftos tiekimą.

„Buvo užpultas Saudo Arabijos naftos atsargos. Esama priežasties tikėti, kad žinome kaltininką, priklausomai nuo patvirtinimo esame pasirengę [atsakyti], bet laukiame [Saudo Arabijos] Karalystės [atsakymo], kokia, jos manymu, buvo šios atakos priežastis ir kokio-

mis sąlygomis turėtume veikti!“ – socialiniame tinkle „Twitter“ pareiškė JAV vadovas.

Saudo Arabijos naftos milžinės „Aramco“ naftos perdirbimo įmonė ir Churaiso naftos gavybos kompleksas šalies rytuose tapo bepiločių skraidiklių atakų taikiniais.

Atsakomybę už išpuolius kiek vėliau prisiėmė Jemene veikiančių husių sukilėlių pajėgos, bet JAV valstybės sekretorius Mike’as Pompeo sakė, jog „nėra įrodymų, kad atakos buvo surengtos iš Jemeno“.

Saudo Arabija gynybai išleidžia 70 milijardų JAV dolerių, ir yra trečia pasaulyje po Amerikos ir Kinijos, bet pažangiausia ginkluotė neapsaugo nuo skurdžių kovotojų iš Jemeno. Saudo Arabija ketverius metus kovoja su husiais, jie rengia daug keršto atakų. **LRT**

UKRAINA ATMETĖ VOKIETIJOS SIŪLYMĄ SUTEIKTI DONBASUI YPATINGĄJĮ STATUSĄ

Ukraina rugsėjo 18 d. atmetė Vokietijos siūlymą suteikti prorusiškų separatistų kontroliuojamiems Rytų Ukrainos regionams ypatingąjį statusą, naujienų agentūrai „Interfax“ pranešė vienas informuotas šaltinis.

„Ukrainiečių delegacija per kontaktinės grupės susitikimą Minske atsisakė raštu įtvirtinti ir pasirašyti „Steinmeierio (Šteinmajerio) formulę“, motyvuodama, kad šis dokumentas nenumatytas Minsko

[taikos] priemonių visumoje“, – sakė šaltinis. Ukraina reikalauja, kad jam būtų grąžintas sienos su Rusija ruožo Donbase kontrolė ir kad būtų nuginkluoti Rytų Ukrainos separatistai.

„Steinmeierio formulė“ pavadinta Vokietijos prezidento Franko-Walterio Steinmeierio (Franko Valterio Šteinmejerio) vardu. Ji numato, kad iki galimų vietos rinkimų Donecke ir Luhanske šioms sritims būtų laikinai taikomas ypatingasis statusas. **LRT**

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Žirmūnų, Gargždų ir Žiemgalos apygardų rinkėjai rugsėjo 22 d., antrajame ture rinko Seimo narius į tris laisvas vietas parlamente. Balsavimas rinkimų apylinkėse prasidėjo 7 val. ir vyko iki 20 valandos. Rinkimų teisę šiose apygardose turi 110 tūkst. 427 rinkėjai. Nauji Seimo nariai trijose apygardose renkami, nes čia anksčiau išrinkti politikai parlamentarų mandatų atsisakė.

Kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas rugsėjo 21 d. Biržuose dalyvavo **Baltų vienybės dienos minėjime**, pasveikino šventės dalyvius ir pasidžiaugė, kad ši diena suartina lietuvių ir latvių tautas, stiprina solidarumą, skatina bendradarbiavimą.

Rugsėjo 21 d., šeštadienį pasibaigus antrajam Liberalų sąjūdžio pirmininko rinkimų turui paaiškėjo, kad juos laimėjo parlamentarė **Viktorija Čmilytė-Nielsen**. Antrajame rinkimų ture ji susirungė su Trakų rajono mere Edita Rudeliene. Pasak naujosios lyderės, partija privalės sunkiai dirbti, kad pasiektų gerų rezultatų Seimo rinkimuose, tačiau pabrėžė, jog svarbu neaukoti liberaliųjų principų dėl trumpalaikio populiarumo.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas (PAGD) už beveik 320 tūkst. eurų perka 455 dozimetrus radiacijai matuoti. Dozimetrai įsigijami valstybės biudžeto lėšomis, jie papildys jau esančių prietaisų rezervus. Specialistai teigia, kad šių prietaisų paskirtis – išmatuoti avariją likviduojančių darbuotojų gaunamą individualiąją apšvitą (gama ir rentgeno spinduliuotės) dozę.

Jungtinių Tautų (JT) Žmogaus teisių komitetui konstatavus, kad Lietuva pažeidė už prokurorų įžeidimą nubaustos **Eglės Kusaitės** teisę į saviraišką, Teisingumo ministerija jai žada kompensaciją. 2012 metais E. Kusaitė buvo nubausta 380 eurų (tuomet – 1300 litų) bauda už tai, kad savo komentaru įžeidė valstybės tarnautojus – Generalinės prokuratūros prokurorus. JT komiteto vertinimu, E. Kusaitės atveju nebuvo tinkamai atsižvelgta į aplinkybę, kad komentaras išsakytas vykstant baudžiamajam procesui, per kurį jai buvo pateikti rimti kaltinimai. Prokurorai E. Kusaitę kaltino rengimusi įvykdyti teroro aktą Čečėnijoje ir 2013 metais Vilniaus apygardos teismas ją nuteisė dešimties mėnesių laisvės atėmimo bausme. Vėliau Lietuvos apeliacinis teismas E. Kusaitę išteisino, paskelbęs, kad žvalgybos pareigūnai provokavo ją nusikalsti. Išteisinamąjį nuosprendį 2016 metų pradžioje galioti paliko ir Lietuvos Aukščiausiasis Teismas.

Lietuva ketina derėtis su Peru Vyriausybe dėl įkalinimo bausmės atliekančių lietuvių, kad šie bausmę galėtų atlikti savo šalyje. Teisingumo ministerijos duomenimis, šiuo metu Peru įkalinimo bausmę atlieka apie 30 Lietuvos piliečių, o du iš jų šiemet prašė likusią bausmės dalį atlikti Lietuvoje. Rugsėjo 18 d. Vyriausybėje pritarta Teisingumo ministerijos siūlymui suteikti įgaliojimus viceministrei Irmai Gudžiūnaitei derėtis dėl šių kalinių perdavimo. Vyriausybės nutarimą dekretu dar turės patvirtinti Prezidentas Gitanas Nausėda. Pernai į Lietuvą perkelti 69 nuteistieji. Pastaraisiais metais daugiausia lietuvių kalinių perduodama iš Vokietijos, Norvegijos ir Jungtinės Karalystės.

Lietuvoje turintieji sunkią negalią gali išsikviesti mobilies odontologų komandas, kurios dantis sutvarko pacientų namuose ar kitoje gyvenamoje vietoje. Toks pilotinis projektas vykdomas Vilniaus mieste ir rajone. Jam pasibaigus Sveikatos apsaugos ministerija žada paslaugą plėsti ir kitų rajonų neįgaliesiems.

Vilniaus apygardos teismas rugsėjo 20 d. atmetė Vyčio skulptūros šalininkų prašymus užkirsti kelią Lukiškių aikštėje eksponuoti memorialo „Laisvės kalva“ maketą. Kūrybinės dirbtuves prieš dvejus metus laimėjusio Andriaus Labašausko kūrinio maketą planuojama eksponuoti Lukiškių aikštėje. Antrojoje vietoje likusio Vyčio memorialo autoriai prašė teismo „uždrausti Lukiškių aikštėje statyti bet kokius statinius, susijusius su trečiojo asmens A. Labašausko projekto įgyvendinimu“, taip pat neatlikti jokių kitų su kūrybinėmis dirbtuvėmis susijusių veiksmų. Pagrindinio sprendimo dėl pačios „Laisvės kalvos“ statymo teismas dar nėra priėmęs.

Sveikatos apsaugos ministras Aurelijus Veryga siūlo įteisinti lauko darželius. Pagal projektą, įstatyme būtų įtvirtinta galimybė higienos pasą išduoti ne tik pastatui, bet ir žemės sklypui. A. Veryga jau anksčiau yra teikęs siūlymą įteisinti lauko darželius, tačiau didesniame įstatymų pataisų pakete, ir, ministro žodžiais, „jis nepraėjo Seimo filtro“. Ministerijos duomenimis, lauko darželių veikla pripažinta ir vykdoma Čekijoje, Jungtinėje Karalystėje, Skandinavijos šalyse, Vokietijoje, Austrijoje. Šios ikimokyklinio ugdymo įstaigos vaikų ugdymą vykdo lauke, dažniausiai miške, parke ar panašioje aplinkoje.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

NAUJASIS JAV SAUGUMO SEKRETORIUS

Robertas O'Brienas (dešinėje) Ovaliajame kabinete.

AP

JAV prezidentas Donaldas Trampas (Donald Trump) rugsėjo 18 d. naujuoju nacionalinio saugumo patarėju pasiūlė savo ypatingąjį pasiuntinį įkairių reikalams Robertą O'Brieną, turintį pakeisti atstatydintą Johną

Boltoną.

Apie J. Boltono atsisveikinimą su Baltaisiais rūmais pranešta praėjusią savaitę. D. Trampas žurnalistams sakė, kad jis nesutarė su kitais jo administracijos nariais.

Be to, D. Trampas kritika-

vo tai, kad J. Boltonas lygino pastangas dėl Pchenjano branduolinio nusiginklavimo su „Libijos modeliu“. Tai esą supykė Šiaurės Korėjos vadą Kim Jong Uną prieš dvišales derybas praėjusiais metais.

LRT

KANADA KALTINA KINIJĄ, KAD JI UŽSIIMA „ĮKAITŲ DIPLOMATIJA“

Kanados premjeras Justinas Trudeau apkaltino Pekiną naudojantis „savavališkais sulaikymais“ kaip įrankiu politiniams tikslams pasiekti.

Pasak jo, Vakarų sąjungininkai nerimauja dėl tokios Pekino strategijos, kurią apžvalgininkai vadina „įkaitų diplomatija“.

Kanados santykiai su Kinija pablogėjo po vienos iš „Huawei“ vadovų Meng Wanzhou sulaikymo pagal JAV arešto orderį pernai gruodį.

Vos po devynių dienų Kinijoje buvo sulaikyti du kanadiečiai – buvęs diplomatas Michaelas Kovrigas ir verslininkas Michaelas Spavoras. Kinija kanadiečius kaltina šnipinėjimu, Vakaruose šie sulaikymai vertinami kaip atsakas į Meng Wanzhou sulaikymą.

Kinija yra sulaikiusi ir dau-

giau užsieniečių, kuriuos kaltina šnipinėjimu ar bandymu pavogti valstybės paslaptis.

„Savavališki sulaikymai siekiant politinių tikslų, tarptautinių ar vidaus politikos, kelia nerimą ne tik Kanadai, bet ir visiems mūsų sąjungininkams“, – „Toronto Star“ sakė J. Trudeau.

J. Trudeau teigimu, įvairios šalys, tarp jų – Didžioji Britanija, Prancūzija, Vokietija ir Jungtinės Valstijos, „pabrėžė, kad tai nėra tinkamas elgesys tarptautinėje bendruomenėje, nes visi yra susirūpinę dėl tų pačių Kinijos spaudimo taktikų“.

„Turime išsiaiškinti, kaip bendrauti su jais, tačiau negalime į tai žiūrėti pro rožinius akinius. Kinija laikosi visiškai kitokių taisyklių ir principų nei mes Vakaruose“, – tvirtino Kanados premjeras. **ELTA**

ŠIAURĖS KORĖJA TOLIAU VYKDO BRANDUOLINĘ PROGRAMĄ

Šiaurės Korėja toliau plečia savo branduolinės veiklos programą ir apeina tarptautines sankcijas, teigiama Jungtinių Tautų ataskaitoje.

Režimas branduoliniams sprogmenims ir raketų paleidimams paskelbė moratoriumą, ir pernai Šiaurės Korėjos atstovai teigė išardysiantys atominių bandymų poligoną, esą jis jiems nebebus reikalingas.

Pasak paskelbtos ekspertų ataskaitos, Pchenjanas iš tikrųjų nenutraukė branduolinių

galvučių plėtros.

„Korėjos Liaudies Demokratinė Respublika ir toliau vykdo branduolinę programą, nors ir nebeatliekami branduoliniai bandymai – uždaryta Pungerio branduolinių bandymų vieta,“ – rašoma ataskaitoje.

JAV prezidentas Donaldas Trampas mėgino derėtis su Šiaurės Korėjos vadovu Kim Jong Unu, bet kol kas nepavyko įtikinti Šiaurės Korėjos vadovo, kad šis atsisakytų branduolinės ginkluotės. **LRT**

ES PRATĘSĖ SANKCIJAS RUSIJAI

Europos Sąjunga ketvirtadienį dar šešioms mėnesiams pratęsė sankcijas Rusijos pareigūnams, įsitraukusiems į Ukrainos karą.

70 asmenų ir 44 subjektams, tarp kurių yra verslo įmonių, organizacijų ir politinių partijų, šiuo metu yra įšaldytas turtas ir taikomi keliavimo apribojimai.

Sankcijos individams yra viena iš priemonių, kurias ES pasitelkia Maskvai nubausti. Šias sankcijas ES taiko dėl Rusijos paramos Ukrainos kare dalyvaujantiems separatistams.

2014 metų vasarą paskelbtos sankcijos, taikytos Rusijos naftos įmonėms, gynybos ir bankiniam sektoriui, jau buvo pratęstos šešioms mėnesiams birželį. Dabar ES pratęsė ir asmenims taikomas sankcijas.

Ekonomines sankcijas prieš Rusiją ES ėmė taikyti 2014 metų liepą, kai buvo numuštas virš Ukrainos skridęs „Malaysia Airlines“ MH17 lėktuvas – incidento metu žuvo 298 žmonės. Ukrainos karas, nuo 2014 metų, kai Rusija aneksavo Krymą, jau pasiglemžė 13 000 žmonių gyvybių.

Šią savaitę buvo galima pastebėti šiokių tokių Ukrainos ir Rusijos santykių pokyčių. Ukrainos prezidentui pavyko susikeisti kaliniais – sugrąžinti 25 Rusijoje kalėjė asmenys. **LRT**

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.

Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.

VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.

Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$2.00.

Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

■

INTELIGENTAS PRIEŠ AKCININKĄ

Naujamajam Prezidentui pradėjus eiti pareigas, kaip ir priklausau, atsistatydino R. Karbauskio suburta Sauliaus Skvernelio Vyriausybė. Tačiau nuo to niekas nepasikeitė – Prezidentas Gitanas Nausėda, teigdamas, kad alternatyvos valstiečių dominuojamai valdančiajai daugumai tiesiog nėra, vėl pavedė jai formuoti vyriausybę. Kaip rezultatą įvertino politologai? Pasak jų, atsitiko dar blogiau – R. Karbauskis atsikratė neįtikusiais ministrais (R. Masiulio atvejis) ir subūrė sau palankią daugumą iš valdžios trokštančių, tačiau per rinkimus vos perlipusių barjerą partijų politikų. Bet retas kas tikėjosi, kad tarp nepriimtinių R. Karbauskiui politikų atsidurs jo buvęs dėstytojas Viktoras Pranckietis, jo paties nurodymu ejęs Seimo Pirmininko pareigas. Kurį laiką visa šalis stebėjo keistą politinį „rankos laužimą“ – R. Karbauskis aiškino, kad V. Pranckietis turi pasitraukti iš posto, nes susidarė naujoji valdančioji koalicija ir pagal jos sudarytą sutartį Seimo Pirmininko postas turi atitekti koalicijos partneriams. Seimo Pirmininkas V. Pranckietis kategoriškai nesutiko atsisakyti posto... Galiausiai jis pareiškė paliekąs „valstiečių“ partiją, nes nenorintis suteikti R. Karbauskiui malonumo jį išmesti iš partijos. Kaip bebūtų, iš to dviejų valdančiosios daugumos politikų susikirtimo sužinojome keletą dalykų, kurie „Naisių vasaros“ seriale apkerėtai Lietuvos visuomenei niekada nebūtų atėję į galvą. Duodamas interviu „Elta“ Seimo Pirmininkas V. Pranckietis pasakė tai, apie ką buvo seniai kalbama, bet oficialiai joks žiniasklaidos atstovas nedrįso tvirtinti – „valstiečių ir žaliųjų sąjunga“ tėra vieno asmens – R. Karbauskio – partija. Tiesa, jis (V. Pranckietis) būtent taip neįvardijo, tačiau pripažino, kad lyderiavimas yra „vienvaldiškas“, o sprendimai – „vienasmeniai“. Tai yra pagrindinė priežastis, kodėl buvo pralaimėti savivaldos, Europos Parlamento ir prezidento rinkimai. „Tai yra naujas etapas arba naujas ženklas partijos nariams, kad su esama situacija mes negalime susitaikyti. Manau, kad nesusitaikančių nemažėja. Mes negalime kurti ateities, kurių mums nupiešia vienas asmuo. Manau, kad atpažįstančių tokius ženklus yra vis daugiau. Frakcijoje jie – tie, kurie drįsdavo pareikšti savo nuomonę – visi būdavo šalinami iš frakcijos ir net metami iš partijos.“ – padėtį „valstiečių ir žaliųjų“ partijoje apibūdino V. Pranckietis. Jis nepaminėjo, bet pamename Seimo narį Bronių Matelį, vieną pirmųjų palikusį „valstiečius“. O štai šio eksvalstiečio nuomonė, išdėstyta socialiniame tinkle „Facebook“, tikrai šokiruoja atvirumu: „Galima būtų Seimo Pirmininką kaltinti tuo, kad turi mažai patirties politikoje ir todėl pateko į šią situaciją. Tačiau, kiek jį asmeniškai pažįstu, jo niekas negalėtų kaltinti tuo, kad jis yra melagis. V. Pranckietis labai dažnai pasakydavo daugiau, nei pasakytų kitas politikas jo vietoje. Jis yra tiesiog geras ir sąžiningas žmogus. V. Pranckietis pasakė tiesą. Kodėl taip manau? Pernelyg gerai pažįstu tą situaciją. Toje frakcijoje nuo pat pradžių buvo sudėlioti santykiai, primenantys nusikaltėlių gaujų santykius.“ Kadencijos pradžioje R. Karbauskis frakcijoje kalbėjo

AMERIKIEČIŲ NUOMONĖ: AR GINTI LIETUVĄ?

Donaldo Trampo (Donald Trump) administraciją palieka svarbiausias Nacionalinio saugumo patarėjas Johnas Boltonas. Kitaip tariant, žmogus, kuris yra šalia galtingiausio pasaulio politiko šiam priimant svarbiausius užsienio ir gynybos politikos sprendimus.

Veikiausiai šia žinia neturėtume stebėtis – juk šioje pozicijoje per mažiau nei trejus metus pasikeitė jau trys asmenys. Šį sykį prezidentas pareiškė, kad jo ir J. Boltono požiūriai į globalius iššūkius nesutapo, todėl jis buvo atleistas; o pats buvęs patarėjas tikina pasitraukęs savo noru ir, panašu, ketina nepagailėti buvusiam viršininkui viešos kritikos.

Išsiskyrimo peripetijos tik įrodo, kad nesutarimai buvo tiesiog užprogramuoti dėl skirtingų D. Trampo ir jo patarėjo pasaulėžiūrų. Juk J. Boltonas visą savo karjerą garsėja kaip „vanagiškosios“ pasaulėžiūros atstovas; jis nesibaimina kalbėti apie Jungtinių Valstijų karinės jėgos naudojimą ir priešiškų valstybių spaudimą visomis įmanomomis priemonėmis, kai D. Trampas neretai akcentuoja mažesnę įsitraukimą į pasaulio reikalus. Tad J. Boltono pozicijos D. Trampo aplinkoje laipsniškai silpo: Afganistano atžvilgiu patarėjas aiškiai prieštaravo karių atitraukimo iniciatyvoms, kurios įgauna vis didesnę pagreitį; arši Irano kritika ne visada sutapo su D. Trampo kalbomis apie norą derėtis; rezultatų nedavė ir J. Boltono griežta linija Venesueloje.

Tad ko galime iš Jungtinių Valstijų užsienio politikos tikėtis dabar, kai iki D. Trampo kadencijos pabaigos lieka mažiau nei 500 dienų, o komandoje nesiliauja kadrų kaita?

Tikėtina, jog prezidentas D. Trampas prieš rinkimus norės greitų ir viešai matomų rezultatų. Pavyzdžiui, panašu, jog bręsta susitikimas

maždaug taip: „jeigu paaukosime Gretą (Greta Kildišienė, priversta atsisakyti Seimo narės pareigų paaiškęjus, jog pažeidė Seimo nario priesaiką, – *red. past.*), sekantis bus kažkuris iš jūsų. Jus ir jūsų šeimas persekios. Virš jūsų namų skraidys dronai, persekios vaikus, privalome burtis apie lyderius ir nebeaukoti savų“.

Kai R. Karbauskis kalbėjo, kad, jeigu bus tiriama padėtis žemės ūkyje, jis pasitrauks ir iš Seimo, ir iš partijos vadovo pareigų. Atseit, mus visus persekioja, mane irgi, jeigu mane paaukosite, žinokite, liksite vieni, niekas jūsų nebegins.

V. Pranckietis teisus. Žinau, kad frakcijos nariai tiek įbauginti, kad nuo žurnalistų slapstėsi eidami į posėdžių salę kampais ir įvairiais užkaboriais. Tada frakcijos posėdyje premjeras pasakė: „Ko jūs kampais lakstote? Nebijokite žurnalistų, bendraukite!“

Bet kaip jie bendraus, jeigu jų kelnės jau pilnos baimių? Taip ir tada buvo – R. Karbauskis gąsdino, ir visi pakluso, atsisakę tirti padėtį žemės ūkyje. Pabijojo likti vieni, be R. Karbauskio.

Galiu dėl ko nors reikšti priekaištų V. Pranckiečiui, bet žinau, kad jis tikrai nemeluoja. O R. Karbauskis jau yra patologiškas melagis, ir tikiu, kad jis pats to tikrai nesupranta. Jo mato vienetas yra toks – teisybę kalba tas, kuris yra turtingesnis. Skurdžius visuomet yra neteisingas, nes jis automatu yra melagis...“

Na, čia nežinia, kaip reaguotų „valstiečių-žaliųjų“ vadas, bet aišku, kad situacija šioje partijoje įtempta. Tai patvirtina V. Pranckiečio atsakymai į klausimą, ar nesibijoma keršto? „(...) apie kerštavimą, apie vienvaldystę turbūt reikėtų kalbėti, ir apie tai, iki kiek ta vienvaldystė dar gali tęstis. Jeigu turime V. Putino Rusiją, A. Lukašenką Baltarusiją, tai gal nesukurkime R. Karbauskio Lietuvos. Nes tas vienvaldiškumo plėtimas į visur suponuoja, kad galime eiti ir tuo keliu.“

Tačiau Seimo Pirmininkas V. Pranckietis sako pasitikintis kitais partijos nariais, kurie yra savarankiški, nepasiduodantys gąsdinimams ir diktatui, todėl ir partijos ateitis galėtų būti kitokia. Na o baimė, anot V. Pranckiečio, valdo patį R. Karbauskį, kuris bijo prarasti „savo partiją“, kurią jis „jaučia kaip nuosavybę, kaip uždarąją akcinę bendrovę, kurioje jis yra vienvaldis akcininkas“.

Štai su tokiomis nuotaikomis Seimo Pirmininkas V. Pranckietis pasitinka Seimo rudens sesiją. Gali būti, kad kol šis tekstas pasieks skaitytoją, V. Pranckiečio likimas bus išspręstas, tačiau bet kuriuo atveju galėsime pripažinti, kad paskutinis Seimo Pirmininkas buvo tikrai inteligentiškas, padorumo nepraradęs žmogus.

Kęstutis Šilkūnas

su Irano vadu (apie tai JAV lyderis kalba jau seniai, bet kol kas kita pusė atsisako) ir gal net šioks toks sankcijų sušvelninimas; realus jau minėtas amerikiečių karių kontingento sumažinimas Afganistane, o gal net ir plačiai aprėpiantis susitarimas su Talibanu.

Pokyčių gali būti ir su Rusija. Prancūzijos prezidentas E. Macronas intensyviai skatina atšilimą santykiuose su Vladimiru Putinu, tam kol kas pagalių į ratus neskuba kaitioti ir Ukrainos lyderiai. Tai gali atverti naujas galimybes D. Trampui paspartinti derybas su Rusija dėl Strateginių ginklų mažinimo sutarties (START), besibagiančios 2021-aisiais, pratęsimą; galbūt Kremlius sugrįžtų ir į kai kuriuos diplomatinius formatus, tokius kaip G7. Įdomu, kaip tokios tendencijos sąlygotų Jungtinių Valstijų politiką Baltarusijos atžvilgiu – tai, kad prieš kelias savaites Minske viešėjęs patarėjas J. Boltonas jau atleistas, o Maskvos ir Vašingtono pokalbiai intensyvėja, gali reikšti mažesnę dėmesį Minskui. Juolab, kad pati Baltarusija metams einant į pabaigą vis labiau rūpinsis energetinių žaliavų kainų deryboms su Rusija.

Na, ir galiausiai Kinija. Kai kas jau dabar griežtą D. Trampo laikyseną Kinijos atžvilgiu laiko didžiausiu jo užsienio politikos pasiekimu. Ir tuo stebėtis neverta, mat ši politikos strategija veikusiai išliks ilgalaikė, mat turi (kaip reta) gausų bei platų palaikymą Vašingtone. Žinoma, Trampalaikės variacijos įmanomos, bet pakenkamai konfrontacinė kryptis atrodo sunkiai išvengiama.

O mes galime bent jau pasidžiaugti amerikiečių požiūriu į Baltijos šalis. Dauguma Jungtinių Valstijų gyventojų naujausiame tyrime sako, kad šalies kariai privalo ginti Lietuvą, Latviją ir Estiją, jei šioms iškyla karinė grėsmė. Į klausimą, „ar pritartumėte Jungtinių Valstijų karinių pajėgų naudojimui, jei Rusija užpultų tokią NATO sąjungininkę kaip Lietuva, Latvija ar Estija“, teigiamai atsakė 54 proc. respondentų. Tiek pat, kiek ir praėjusiais metais, bei 9 proc. daugiau lyginant su 2015-aisiais. Reikia pripažinti, kad kai kuriose Europos šalyse panašus klausimas sulaukia dviprasmiškesnių atsakymų. O tai tik dar kartą įrodo Jungtinių Valstijų svarbą mūsų regiono saugumui.

Linus Kojala, politologas, LRT

LIETUVOS PREMJERAS: GLAUDI PARTNERYSTĖ SU LENKIJA – SVARBIAUSIAS UŽSIENIO POLITIKOS PRIORITETAS

Lietuvos Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis susitiko su Lenkijos premjeru Mateuszu Morawieckiū ir aptarė dvišalius santykius, bendrus energetikos ir transporto projektus, aktualius ES darbotvarkės bei regiono saugumo politikos klausimus.

S. Skvernelis padėkojo Lenkijos Ministrui Pirmininkui M. Morawieckiui už jo asmeninį indėlį stiprinant Lietuvos ir Lenkijos bendrystę. Akcentuota, kad glaudi strateginė partnerystė su Lenkija yra svarbiausias užsienio politikos prioritetas.

„Lenkijos sėkmė yra ir Lietuvos sėkmė. Todėl kartu sieksime, kad regiono interesai būtų atstovaujami ES ir NATO“, – sakė S. Skvernelis.

Lietuva vertina itin artimą abiejų šalių ir jų žmonių bendradarbiavimą, todėl pasiūlyta surengti bendrą Lietuvos ir Lenkijos vyriausybės posėdį, kuris galėtų vykti kitų metų pradžioje. Pasak Ministro Pirmininko S. Skvernelio, tai būtų puiki proga apibendrinti ir nubrėžti dvišalių santykių ateities kryptis.

Daug dėmesio per susitikimą skirta saugumo temoms. Pabrėžta, kad situacija regione įpareigoja kartu planuoti regioninę gynybą, ypač oro gynybos srityje. Itin reikšmingas Lenkijos indėlis užtikrinant regiono saugumą. Šiais metais Lenkija jau 8 kartą vadovavo NATO oro policijos misijai. Lenkijos kariai tarnauja NATO pajėgų integracijos padalinyje Lietuvoje, vyksta bendros pratybos. Lietuva remia JAV karinio kontingento sustiprinimą Lenkijoje ir svarsto glaudesnio trišalio – JAV, Lenkijos ir Lietuvos – bendradarbiavimo galimybes.

S. Skvernelis pasveikino Lenkijos premjerą su Europos Teisingumo Teismo sprendimu dėl „Nordstream“ dujų tranzito „Opal“ dujotiekiu apribojimo. Tai labai svarbus sprendimas kovoje už ES energetinę nepriklausomybę. Lenkiją byloje rėmė ir į bylą įstojusi Lietuva. Be to, tai puikus pavyzdys, kad veikiant kartu galima pasiekti reikšmingų sprendimų ES lygiu.

Aptarti ir derybų dėl ES dau-

Lenkijos premjeras Mateusz Morawiecki ir Lietuvos premjeras Saulius Skvernelis.

LRV

giamečio biudžeto, Jungtinės Karalystės išstojimo ir kiti aktualūs ES darbotvarkės klausimai. Premjerai sutarė, kad ES sanglaudos politika turi būti tinkamai finansuojama, būtina apginti mūsų žemdirbių interesus ir užtikrinti ES lėšas strateginiams infrastruktūros projektams.

Lietuvos Vyriausybės va-

dovas taip pat padėkojo M. Morawieckiui už tvirtą paramą Baltijos valstybių elektros sistemų sinchronizacijai per Lenkiją. S. Skvernelio teigimu, mūsų strateginis tikslas nesikeičia – Lietuva pasirengusi praktiškai įgyvendinti sinchronizacijos projektą iki 2025 m., o nauja elektros jungtis Baltijos jūros dugnu dar

labiau integruos mūsų energetines sistemas ir užtikrins atsparumą. Labai vertinama bendra pozicija siekiant neleisti nesaugiai elektros energijai patekti į ES rinką.

S. Skvernelis pakvietė Lenkijos Ministrą Pirmininką atvykti į lapkričio 30 d. Vilniuje rengiamas 1863–1864 m. sukilimo didvyrių laidotuves. **LRV**

LIETUVOS VYRIAUSYBĖS KANCLERIS: TAI DAR VIENAS MŪSŲ BENDRYSTĘ LIUDIJANTIS PROJEKTAS

Naujos TV programos „TVP Wilno“ atidarymo ceremonija, kuri vyko Vilniaus lenkų kultūros namuose.

LRV

Kartu su Lenkijos Ministro Pirmininko Mateuszo Morawieckio vadovaujama delegacija Vyriausybės kancleris Algirdas Stončaitis dalyvavo TV programos „TVP Wilno“ atidarymo ceremonijoje, kuri vyko Vilniaus lenkų kultūros namuose.

„Šiandien prisimename brutalią agresiją prieš Lenkijos valstybę 1939 m. rugsėjo 17 d. Lenkijos tragedija yra ir Lietuvos tragedija. Kita vertus, esu įsitikinęs, kad Lietuvos sėkmė yra taip pat ir Lenkijos sėkmė. Todėl nauja informacinė programa lenkų kalba Lietuvoje – tai dar vienas bendras projektas, suartinantis

mūsų valstybes ir puoselėjantis bendras vertybes. Lietuvos Vyriausybė jau antrus metus finansuoja penkių Lenkijos TV programų retransliavimą Pietryčių Lietuvoje“, – sakė Vyriausybės kancleris.

Pasak A. Stončaičio, prieiga prie papildomo informacijos šaltinio yra vertybė. Tai yra ir Lietuvos žmonių, nepriklausomai jų tautybės, pilietinė teisė. Šią teisę Lietuvos valstybė gynė ir gins.

Vyriausybės kancleris padėkojo Lietuvos lenkų bendruomenei ir Lenkijos Vyriausybei už bendrą darbą įgyvendinant labai prasmingus projektus ir palinkėjo nuolat

augančios rengiamų programų auditorijos.

„TVP Wilno“ programa šiandien pradeda retransliuoti Pietryčių Lietuvos regiono tinklu. Tai bus 6-oji programa šiame tinke (greta jau retransliuojamų TVP Info, TVP Historia, TVP Polonia, Nuta.TV ir Power TV programų). „TVP Wilno“ programos išskirtinumas – kasdieninės žinios lenkų kalba apie Lietuvos aktualijas. Ateityje planuojama rengti daugiau specialių laidų Lietuvos lenkų bendruomenei.

„TVP Wilno“ ir kiti 5 Pietryčių Lietuvos tinklo nemokami kanalai matomi

HUMANITARINĖS KRIZĖS IŠTIKTOSE ŠALYSE ESANTYS TAUTIEČIAI LAUKIAM LIETUVOJE

Rugsėjo 11 d. posėdyje Lietuvos Vyriausybė pritarė, kad mūsų šalies piliečiams, gyvenantiems šalyse, kur tęsiasi politinė ir ekonominė suirutė, toliau gilėja humanitarinė krizė, būtų suteikiama visapusiška pagalba. Venesuelos Bolivaro Respublika – pirmoji valstybė, iš kurios pagal Vyriausybės inicijuotą Lietuvos Respublikos asmenų perkėlimo į Lietuvos Respubliką įstatymą pradeda tam teisę turinčių asmenų perkėlimas į Lietuvą.

Pasak Ministro Pirmininko Sauliaus Skvernelio, priėmus šį sprendimą, rūpinamasi Lietuvos Respublikos piliečiais ir lietuviškų šaknų turinčiais asmenimis su šeimomis. Valstybė teiks reikalingą paramą jiems grįžti į Lietuvą.

„Tautiečiams, gyvenantiems gilių politinės, ekonominės ir humanitarinės krizės ištiktoje Venesueloje, bus sudarytos visos galimybės įsikurti Lietuvoje. Birželį priimtas Vyriausybės inicijuotas Asmenų perkėlimo į Lietuvos Respubliką įstatymas sudarys

Vilniaus mieste, Vilniaus, Švenčionių ir Šalčininkų rajonuose. Taip pat juos turi galimybę matyti dalis Ignalinos, Molėtų, Ukmergės, Širvintų, Vievio, Kaišiadorių, Elektrėnų, Trakų ir Alytaus raj. savivaldybių gyventojų. **LRV**

šalygas padėti visapusiškai, tad laukiame grįžtančiųjų“, – sako premjeras S. Skvernelis.

Finansų ministerijai kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Vidaus reikalų ministerija ir Užsienio reikalų ministerija pavesta iki rugsėjo 16 d. įvertinti asmenų perkėlimui iš Venesuelos Bolivaro Respublikos į Lietuvos Respubliką reikalingą lėšų poreikį ir pateikti Vyriausybės nutarimo projektą dėl lėšų skyrimo iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo perkeliamausių asmenų perkėlimo į Lietuvos Respubliką 2019 m. išlaidoms apmokėti. Taip pat planuojant atitinkamų institucijų 2020 ir 2021 m. asignavimus, į juos įtraukti lėšas, skirtas asmenų perkėlimo į Lietuvos Respubliką išlaidoms apmokėti.

Perkeliamiems asmenims bus padengtos kelionės išlaidos, suteiktas gyvenamasis būstas, skirtos išmokos įsikurti, būtiniausioms reikmėms, vaikų ugdymui, teikiama parama lietuvių kalbos mokymuisi ir kita. Prašymai dėl perkeliama asmens statuso bus priimami iki 2020 m. spalio.

Politinė ir ekonominė suirutė Venesueloje toliau gilėja.

Manoma, kad iki 2019 m. pabaigos iš šalies pasitrauks apie 5 mln. gyventojų. **LRV**

LIETUVOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTRO SUSITIKIMAS SU JAV-LIETUVOS VERSLO TARYBOS DELEGACIJA

Rugsėjo 19 dieną Lietuvos užsienio reikalo ministras Linas Linkevičius susitiko su JAV-Lietuvos verslo tarybos (ALBC) verslo misijos nariais. Delegacijoje – vienuolika JAV kompanijų, vykdančių veiklą Lietuvoje ir atstovaujančių JAV gynybos, finansinių paslaugų, kibernetinio saugumo, biotechnologijų ir farmacijos, tabako, žmoniškųjų išteklių vadybos sektoriams.

„Dinamiški abiejų šalių ekonominiai ryšiai rodo, kad Lietuva yra patraukli ir patikima šalis globalaus verslo plėtrai, turinti palankias sąlygas įvairiems sektoriams vystyti. JAV yra strateginė Lietuvos partnerė daugelyje sričių. Mūsų tikslas – dar labiau didinti prekybą, abipuses

investicijas, stiprinti verslo bendradarbiavimą ne tik tradiciniuose, bet ir inovatyviuose ekonomikos sektoriuose”, – sakė ministras.

2019 metų pirmąjį ketvirtį fiksuota beveik 263 mln. eurų sukaupusių JAV investicijų Lietuvoje. 2010-2018 metų laikotarpiu JAV investuotojai įgyvendino iš viso 73 projektus ir sukūrė per 8000 darbo vietų.

Renginyje dalyvavo „Western Union”, „Thermo Fisher Scientific”, „Philip Morris International”, „Lockheed Martin”, „Northrop Grumman”, „Eli Lilly”, „Bell/ Textron”, „Oshkosh Defense”, „Palo Alto Networks”, „Blue Cross/Blue Shield”, „Strategic Staffing Solutions” atstovai.

ALBC delegacija Lietuvoje

Lietuvos užsienio reikalo ministro Lino Linkevičiaus susitikimas su JAV-Lietuvos verslo tarybos (ALBC) verslo misijos nariais. **LR URM**

lankosi rugsėjo 18-19 dienomis. Vizito metu bendradarbiaujant su Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra ir JAV ambasada Lietuvoje rengiamas

Lietuvos-JAV technologijų forumas ir Lietuvos-JAV inovacijų apdovanojimai, kartu su VšĮ „Versli Lietuva” – Lietuvos-JAV gynybos technologijų fo-

rumas. JAV delegacija taip pat susitinka su Lietuvos prezidentu Gitanu Nausėda, Vyriausybės pirmuoju vicekancleriu Devidu Matulioniu. **LR URM**

KAZACHSTANE ATIDARYTA PARODA POLITINIAMS KALINIAMS ATMINTI

Nur Sultano nacionalinėje akademinėje bibliotekoje atidaryta paroda „Lietuviai Kengyro sukilime. 1954 m. gegužės 16 – birželio 26 d.” **LR URM**

Rugsėjo 11 dieną Nur Sultano nacionalinėje akademinėje bibliotekoje atidaryta paroda „Lietuviai Kengyro sukilime. 1954 m. gegužės 16 – birželio 26 d.” Paroda skirta prieš 65 metus Kengyro lageryje kilusiam sukilimui, kurio metu kaliniams pavyko perimti lagerio valdymą ir išlaikyti jį daugiau kaip 40 dienų.

Sukilimas 1954 metų birželio 26 dieną numalšintas panaudojus kariuomenę ir tankus, žuvo ar buvo sužaloti

keli šimtai sukilėlių.

Parodos atidarymo metu Lietuvos ambasadorius Kazachstane Gintautas Vasiulis pabrėžė skaudžios istorinės atminties išsaugojimo svarbą bei akcentavo sėkmingą bendradarbiavimą su Kazachstanu šioje srityje.

„Nepaisant Lietuvą ir Kazachstaną skiriančio geografinio atstumo, mus tampriai sieja bendra atmintis apie šias represijas. Pasipriešinimas represijoms, Kengyro sukilimas tapo mažais žingsneliais ben-

drame kelyje į laisvę, 1989 metų rugpjūčio 23 dieną tapusiam Baltijos keliu, suvaidinusiu lemtingą vaidmenį ne tik atkuriant Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybingumą, tačiau ir kuriantis Kazachstano valstybei”, – pažymėjo ambasadorius.

Paroda bus demonstruojama ir kituose Kazachstano miestuose, o vėliau perduota nuolatiniam saugojimui Kazachstano politinių represijų aukų atminimo muziejuje Dolinkoje.

Parodą organizavo Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, padedant Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, ambasadai Kazachstane, Karagandos lietuvių bendrijai „Lituanica” ir jos pirmininkui, Lietuvos garbės konsului Karagandoje Vitalijui Tverijonui. **LR URM**

#NAZISOVIETPACT KANADOJE IŠSKIRTINIS DĖMESYS NACIŲ-SOVIETŲ PAKTO 80-MEČIUI

Š.m. rugsėjo 12 d. Toronte, Kanadoje buvo surengta neeilinė konferencija, kurią organizavo Lietuvos ambasados Kanadoje kartu su Latvijos, Estijos, Ukrainos ir Moldovos ambasadomis Kanadoje, skirta paminėti 1939 rugpjūčio 23 d. nacių-sovietų Ribentropo-Molotovo pakto 80 m. sukaktį, kurioje pagrindinį pranešimą skaitė pasaulio šachmatų čempionas, Rusijos pilietinės visuomenės aktyvistas Garis Kasparovas. Šalia nacių-sovietų pakto buvo sudaryti slaptieji protokolai, kurie padalijo Rytų Europą tarp Hitlerio ir Stalino, atvėrė kelią nacių-sovietų invazijai į Lenkiją, jos pasidalinimui ir įžiebė Antrąjį pasaulį karą.

Konferencijos metu žinomi Kanados ir Europos ekspertai plačiai aptarė šio pakto pasekmės ir jo atvaizdus šių dienų tarptautinės politikos arenoje. Buvo kalbama apie bandymus nuslėpti ar iškreipti šiuos istorinius įvykius, taip pat apie Rusijos vyriausybės politiką manipuliuoti ar falsifikuoti istorinius įvykius

savo tikslams, skaldyti demokratines visuomenes užsienio valstybėse.

Konferencija buvo tiesiogiai transliuojama internetu.

1939 m. rugpjūčio 23 d. sovietų Rusija kartu su nacių Vokietija pasirašė nepuolimo sutartį ir slaptuosius protokolus, kurias pasidalino įtakos zonas Europoje, ir pradėjo Antrąjį pasaulinį karą. Praėjus 50 metų, 1989 m. rugpjūčio 23 d., Sovietų valdžiai vis dar griežtai neigiant nacių-sovietų pakto slapčių protokolų egzistavimą, Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmonės susikibę rankomis sujungė tris Baltijos šalis gyva žmonių grandine taip atkreipdami viso pasaulio dėmesį į Baltijos šalių okupaciją bei į sovietų nuslėptas tikrąsias Antrojo pasaulinio karo pradžios priežastys.

2009 m. rugpjūčio 23 d. Kanados parlamentas paskelbė nacionaline atmintina diena, skirta pagerbti nukentėjusius nuo sovietų ir nacių represijų. Ši diena į atmintinų dienų sąrašą įtrauktą ir Lietuvoje.

LR URM

#NaziSovietPact konferencijos Kanadoje skelbimas. **LR URM**

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAISVYBĖS KARIJOS
LIETUVIŠKAS
PASTILIMAS

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

NETRUKUS LTSC LANKYTOJAMS ATVERS NAUJAI ĮSIGYTŲ PATALPŲ DURIS

2018 m. rugpjūčio 13 d. Lituanistikos tyrimo ir studijų centrui (LTSC) įsigijus buvusio vaikų darželio pastatą Lemonte buvo pradėtas archyvų perkėlimas į naujas patalpas. Apie tai kalbamės su Lituanistikos tyrimo ir studijų centro Valdybos pirmininke **Kristina Lapienyte**.

Lituanistikos tyrimo ir studijų centro Valdybos pirmininkė Kristina Lapienytė. *LTSC nuotr.*

– Šiuo metu dalis Lituanistikos tyrimo ir studijų centro archyvų perkeliama į naujas patalpas Lemonte. Kokie keliai ir sprendimai veda į Lemontą? Kuo naujai įsigytas pastatas patogus saugoti Lituanistikos tyrimo ir studijų centro archyvus?

– Sakoma, kad visur gerai, bet namie geriausia. Papildysiu, kad savuose namuose yra geriau nei bet kur. Taigi anksčiau mes nuomojame patalpas iš dviejų šeiminių – Lietuvių jaunimo centro ir tėvų jėzuitų. Archyvai buvo išskirstyti atskiruose kambariuose, kurie iš esmės nebuvo pritaikyti laikyti dokumentus, negalėjome reguliuoti temperatūros, ir pan. Dabartinės Centro patalpos Lemonte labiau atitinka tuos kriterijus – galime palaikyti norimą temperatūrą, laikraščiai sudėti vienoje vietoje, archyvai – atskirose salėse, vienu žodžiu, ir patogiau, ir saugiau.

– Prašau pasidalyti su „Dirvos“ skaitytojais apie netikėtumus, kurie nustebino kraustymosi metu, ir su kokiais iššūkiais ar sunkumais teko susidurti.

– Na, iš tiesų gal ne iššūkiai, ir ne nustebino, tačiau, kaip ir visada, atsirado nenumatytų išlaidų ir nenumatytų reikalavimų iš Lemonto miestelio, kuriems įgyvendinti reikia papildomų lėšų. Pastatas prieš tai veikė kaip vaikų darželis, taigi reikėjo naujų sprendimų. Buvo pakeista kai kurių sanitarinių patalpų paskirtis – kadangi pastatas nebuvo naudotas kelerius metus, užtikrinant geriamojo vandens kokybę buvo atnaujintas septinis vandens rezervuaras (angl. – *septic tank*), taip pat teko pakeisti šildymo bei šaldymo sistemas, nes archyvams bus svarbu užtikrinti tinkamą temperatūrą. Reikėjo taisyti bei užsandarinti duris, pertvarkyti pagal

naujausius kodus elektros prietaisus, montuoti dienos šviesos srautą reguliuojančias žaliuzes 12 didžiulių langų. Ir tai dar nėra visi darbai – dar laukia priešgaisrinės sistemos montavimas bei nesandarių langų pakeitimas. Iš tiesų gali atrodyti, kad nereikėjo visus tuos darbus užsikrauti vienu metu. Ar negalima pakeitimais rūpintis palaipsniui, neužsikraunant didžiulės finansinės naštos? Atsakymas labai paprastas – norint, kad archyvai būtų tinkamai prižiūrimi, būtina investuoti. Jeigu jau turime pastatą, kuriame sakome, kad archyvai bus saugomi tinkamai, tai, mūsų supratimu, reiškia, kad per langus nebėgs vanduo, o žiemą pro duris nepripustys sniego. Suprantama, tai labai didelė finansinė atsakomybė dabar, ir Lituanistikos tyrimo ir studijų centras patyrė daug išlaidų, tačiau žinome, kad visi pakeitimai yra būtini ir nenorime taupyti archyvų sąskaita.

– Kokia finansinė pagalba Jus jau pasiekė ir kam šiuo metu labiausiai trūksta lėšų?

– Pirmiausia noriu padėkoti visiems, kurie parėmė Lituanistikos tyrimo ir studijų centrą šiame archyvų išsaugojimo darbe. Visų pirma – Lietuvių fondui, kuris suteikė paskolą pastatui įsigyti ir taip pat parėmė jo atnaujinimo projektą. Lietuvių fondas kiekvienais metais remia LTSC projektus – tiek archyvinio darbo, tiek dabar, su pastato atnaujinimu susijusius planus. Taip pat sulaukiame paramos iš kitų fondų bei privačių asmenų. Šiuo metu didžiausios išlaidos numatomos tos, kurios susijusios su priešgaisrinės sistemos įrengimu ir langų keitimu. Taip pat dar laukiame Lemonto vandentiekio inspek-

Naujas Lituanistikos tyrimo ir studijų centro (LTSC) pastatas Lemonte, IL.

LTSC nuotr.

toriaus įvertinimo ir pritarimo pastatą oficialiai pristatyti kaip skirtą bendruomenės reikmėms. Gali būti, kad dar reikės kokių nors pakeitimų derinant su miestelio reikalavimais.

– Kokia dalis Lituanistikos tyrimo ir studijų centro archyvų jau atgabenta ir kokia dar laukia savo eilės?

– Šiuo metu jau perkelti periodiniai leidiniai, muzikologijos archyvas, fotografijų archyvas bei apie 80 proc. archyvinės medžiagos, žemėlapiai ir plakatai. Senose patalpose kol kas palikti pavieniai smulkūs archyvai, dar laukiantys aprašymo, taip pat JAV Lietuvių Bendruomenės archyvas, kuris iš tiesų sudarytas iš daugelio žmonių atskirų archyvų ir juos reikėtų pertvarkyti į vieną jungtinį fondą. Tai yra atskiras projektas, dėl kurio įgyvendinimo esame kalbėję su JAV LB atstovais Austėja Sruoga ir Valdu Buožiu.

– Koks Lituanistikos tyrimo ir studijų centro muziejaus likimas?

– Reikia pasakyti, kad Lituanistikos tyrimo ir studijų centras turi kelias muziejaus erdves – tai Lietuvių muziejus, esantis Jaunimo centro koridorių stenduose, Medicinos muziejus ir Laisvės kovų, arba Ramovėnų, muziejus. Šie muziejai puošia Jaunimo centrą ir neturime tikslo jų iškeldinti

tol, kol jie reikalingi kaip informacinė ir edukacinė erdvė tiek Čikagos lituanistinei mokyklai, tiek Jaunimo centro lankytojams. Manome, kad tai yra geras organizacijų bendradarbiavimo pavyzdys ir visada kviečiame juos apžiūrėti.

– Ar sulaukiate savanorių pagalbos? Gal turite galimybių jų priimti iš Lietuvos?

– Savanorystė visuomet buvo svarbi Lituanistikos tyrimo ir studijų centro veiklos dalis, mes nuolat laukiame savanorių ir jie yra vertinga mūsų organizacinio darbo dalis. Jau ilgą laiką archyvuose nepamainoma savanorė yra Enata Skrupskelytė, kurios dėka nesuskaičiuojami kalnai bibliotekai skirtų knygų yra patikrinami, kataloguojami ir atsiranda mūsų bibliotekoje. Gediminas Indreika taip pat savanoriauja Centro archyvuose tvarkydamas privačių asmenų arba teminius fondus. Jis suranda įvairiausių įdomių žmonių bei temų ir pasidalija savo žiniomis įvairiuose išeivijos leidiniuose. Pradėjus persikraustyti atsirado ypatingai didelis savanorių poreikis, kadangi darbų patrigubėjo. Džiaugiamės ir dėkojame mums talkinančioms savanorėms – Lietuvos šaulių sąjungai išeivijoje, Lietuvių skautų sąjungos atstovams, Pauliui ir Andriui Vitams, Gailei Vitas, Jūratei

Dovilienei, Reginai Butkus, Jonui ir Rimai Žiūraičiams, Andriui Rackauskui, Edžiui Leipui, Andriui Rasučiu, Leonui Putriui, Centro darbuotojams, kurie taip pat dirba savanoriškais pagrindais.

Vienu metu pagal Švietimo mainų paramos fondo programą, skirtą studentams stažuotis užsienio lietuvių mokyklose ir kultūros centruose, esame sulaukę nemažai studentų, tačiau prieš kelis metus buvome informuoti, kad Lituanistikos tyrimo ir studijų centras nebėgi dalyvauti šioje programoje ir dėl didelės studentų praktikančių paklausos pirmenybė teikiama kitoms institucijoms. Tačiau esame girdėję, kad nemaža dalis studentų, siekusių stažuotis tarkime JAV lituanistinėse mokyklose ar kultūros centruose, kurie nebuvo pasirinkti praktikai tose mokyklose, mielai būtų prisidėję archyvų saugojimo darbe Lituanistikos tyrimo ir studijų centre, kas mums būtų didelė parama.

Bendradarbiaujame su Ili-nojaus universiteto Lituanistikos katedra, kurios studentai, vadovaujami prof. Giedriaus Subačiaus, turi galimybę savanoriauti LTSC ir taip geriau susipažinti su lietuviška kultūra.

Tačiau, nepaisant to, tikimės, jog Centrai persikrausčius į Lemontą sulauksime daugiau savanorių, kurie norės savo laiką ir energiją skirti darbui archyvuose.

– Kada lankytojams žadate atverti naujai įsigytų patalpų duris?

Norime kuo greičiau, tačiau tai priklauso nuo Lemonto miestelio pareigūnų, kurie turi įvertinti pastato pasirengimą saugoti archyvus ir priimti lankytojus. O tam reikalingi net keleto institucijų patvirtinimai, taigi esame „pakeliui“. Labai norėtume oficialiai atidaryti pastatą iki Naujųjų metų, tačiau realiau būtų planuoti 2020 m. žiemą.

Ačiū už pokalbį.

Kalbėjosi „Dirvos“ korespondentė **Živilė Gurauskienė**

Archyvus perkeliant talkina Gailė Vitas.

LTSC nuotr.

BELGIJA

BRIUSELYJE VYKO PASAULIO LIETUVIŲ PROFESIONALŲ KLUBŲ SUVAŽIAVIMAS

Rugsėjo 13-15 dienomis daugiau nei 70 lietuvių diasporos profesionalų iš 14 valstybių Briuselyje susitiko aptarti švietimo ateities Lietuvoje, dirbtinio intelekto proveržio galimybių gimtinei, pilietybės išsaugojimo, naujos Seimo apygardos temas.

„Pasiekę laimėjimų profesinėje srityje, pripažinti ir įtakingi savo buvimo šalyse, net ir gyvendami svetur, lietuviai profesionalai darbais prisideda prie investicijų į Lietuvą pritraukimo, profesinės mentorystės projektų, konsultavimo, Lietuvos konkurencingumo didinimo. Tai yra nepaprastai svarbu, nes tai – modernios, protingos, solidarios šalies bruožas”, – sako Lietuvos ambasadorė Belgijoje Rita Kazragienė.

Renginiu siekiama suvienyti diasporos profesionalų klubus iš viso pasaulio, sutelkti klubų aktyviausius narius žinių ir veiklos metodikos apsikeitimui, aptarti karščiausias pasaulio lietuviams aktualijas bei pasiūlyti Lietuvai pažangos ir globalaus konkurencingumo idėjų. Profesionalų klubų telkimu bendriems projektams jau nuo 2016 metų užsiima „Global Lithuanian Leaders”.

Į trečiąjį metinį renginį atvyko lietuviai iš beveik 20 profesionalų klubų, tokių kaip „Lithuanian City London Club”, Vašingtono, Stokholmo, Kopenhagos, Oslo lietuvių profesionalų klubų, „LEO Berlin”.

Trečiąjį metinį profesionalų klubų susitikimą organizavo Belgijos ir Liuksemburgo

Pasaulio lietuvių profesionalų klubų suvažiavimas Briuselyje.

LR URM

lietuvių iniciatyva įkurtas investuotojų klubas „MAM Investment Club” kartu su Lietuvos ambasada Belgijoje ir Lietuvos nuolatine atsto-

vybe Europos Sąjungoje, diasporos profesionalų tinklu „Global Lithuanian Leaders” ir Lietuvos teisininių draugijos Briuselio skyriumi.

Susitikimų tradicija prasidėjo Kopenhagoje 2017 metais, antrąjį metinį susitikimą organizavo Airijos profesionalų komanda. LR URM

Suomijos lietuvių jaunimo sąjungos sukviesti į Pasaulio lietuvių bėgimą „5užLietuvą”. LR URM

FONDAS UŽTEMPTYTAS IR NESAULĖTAS

Cleveland Lithuanian Development Fund kuris yra žinomas kaip PLETRA (pagal DABARTINĖS LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS 1962 metų reikške ekspansija) buvo įkurtas Ohio valstijoje 2015 m., išoriniai suteikti „Clevelando“ lietuvių organizacijom finansine parama.

Nėra paslaptis kad iki šių dienų finansinė parama buvo ir yra išdalyta už Clevelando ir Ohio valstijos ribų

Vilties d-ja (Dirvos leidėjas) pradėdant anksti 2016 metais ir iki šių dienų ieško nuo Clevelando Lithuanian Development Fund nurodas išgauti finansine parama. Yra apgailėtina minėtas fondas sudaro sukludintus ir be pagrindo trukdymus .

Šie trukdymai yra nuožulnumai.

Kadangi Clevelando Lithuanian Development Fund internetas neturi išsamines duomenys, męs laišku (męs turime dokumentacija) 2019 m birželio 27 d reikalavome nuo fonfo pagal Freedom Of Information įstatyma smulkias duomenys. Praėjus laikui ir negavus nuo fondo minėtas duomenys nei korespondencijas męs kreipėmės į Ohio valstijos Secretary; Ohio Attorney General ir Internal Revenue Service.

Rezoliucija suteiks išvada.

LENKIJA

MOKSLO METŲ PRADŽIA SEINŲ LIETUVIŲ „ŽIBURIO” MOKYKLOJE

Š. m. rugsėjo 2 d. Seinų lietuvių „Žiburio” mokyklos bendruomenė naujuosius mokslo metus tradiciškai pradėjo Šv. Mišiomis Seinų bazilikoje. Vėliau mokiniai, mokytojai, tėvai ir svečiai susirinko „Žiburio” mokyklos sporto salėje, kur vyko oficiali mokslo metų pradžia. Sugiedojus Lenkijos ir Lietuvos valstybių himnus, direktorius aptarė organizacinius klausimus, pristatė klasių auklėtojus.

„Žiburio” bendruomenę pasveikino l.e.p. LR konsulato Seinuose vadovė Miglė Jankauskienė. Linkėjo mokiniams ir mokytojams sėkmingų mokslo metų, gerų pasiekimų ir ištvermės nugalint visus sunkumus. „(...) Lietuva sveikina jus su prasidėjusiais naujais mokslo ir žinių siekimo metais. (...) Mokykitės, būkite dori, sąžiningi. Gerbkite vieni kitus ir mylėkite savo šalį”- kalbėjo M. Jankauskienė.

LR URM

RUSIJA

MASKVOS JURGIO BALTRUŠAIČIO MOKYKLOJE VYKO MOKSLO METŲ PRADŽIOS ŠVENTĖ

Rugsėjo 2 dieną Jurgio Baltrušaičio mokykloje Maskvoje vyko mokslo metų pradžios šventė. Vidurinės mokyklos mokinius ir mokytojus pasveikinęs Lietuvos ambasadorius Rusijoje Remigijus Motuzas pažymėjo, kad šią dieną kiekvienas iš mūsų atsiename visą gyvenimą.

„Mokyklai savitumo ir išskirtinumo teikia ne tik Jurgio Baltrušaičio vardas, bet ir čia skiepijamos poeto bei diplo-

mato tautinio savitumo, daugiakultūriškumo ir tolerancijos tradicijos”, – sakė R. Motuzas.

Kreipdamasis į pedagogus, ambasadorius pabrėžė, kad nuo jų profesionalumo ir talento priklauso, kokią tolimesnę kelią pasirinks mokyklą baigiantys abiturientai.

Po iškilmingos dalies ambasadorius R. Motuzas vedė pirmąją pamoką abiturientams tema „Ką reiškia būti diplomatu”.

LR URM

NUOŠIRDĖ PADĖKA

Išėivijos Lietuvių tarpe yra iškilių asmenų kurie gerai supranta Lietuvių kultūros išlaikymo svarba išėivijoje ir randa būdų ja remti ir puoselėti. Vienas tokių asmenų yra Donatas Januta, kuris dešimtmečiais stambiomis sumomis bešalyškai, remia „DIRVA“. Jo duosnumas pasiekia ir Lietuvos institutus, išėivijos lietuvių organizacijas ir fondus. Už tokia pasiaukojančia parama paprastu dėkingumo žodžių nepakanka. Tai sektinas duosnumo pavyzdys.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas

JAV IR BALTIJOS ŠALIŲ SAUGUMAS YRA GLAUDŽIAI SUSIJĘS SU STRATEGINE PARTNERYSTE

JAV bei Šiaurės-Baltijos šalių gynybos ministerijų sekretorių susitikimas. LR KAM

Rugsėjo 9-11 d. Lietuvos krašto apsaugos viceministras Vytautas Umbrasas su oficialia delegacija lankėsi Jungtinėse Amerikos Valstijose. Viceministras V. Umbrasas dalyvavo Vokietijos Maršalo fondo ir Latvijos gynybos ministerijos organizuojamame renginyje, JAV bei Šiaurės-Baltijos šalių gynybos ministerijų sekretorių susiti-

kime, taip pat susitikimuose Kongrese. Susitikimų metu JAV atstovai gyrė Baltijos šalių pastangas didinti gynybos finansavimą, augančias investicijas į trūkstančių pajėgumų vystymą. Viceministras V. Umbrasas pabrėžė, jog „Baltijos šalių saugumas yra glaudžiai susijęs su strategine partneryste su Jungtinėmis Amerikos

Valstijomis. Tai apima ne tik JAV pajėgų buvimą regione, tačiau ir paramą vystant trūkstančius pajėgumus”. Viceministras V. Umbrasas pristatė Lietuvos indėlį stiprinant Baltijos jūros regiono saugumą, pabrėžė nacionalines pastangas siekiant gerinti sąveiką tarp JAV ir Lietuvos karinių pajėgų. Trijų Baltijos šalių atstovai pasveikino JAV

sprendimą dislokuoti papildomas karines pajėgas Lenkijoje bei akcentavo šių pajėgų regioninę reikšmę. Norfolke vykusiam Šiaurės – Baltijos ir JAV gynybos ministerijų sekretorių susitikime aptarti Šiaurės – Baltijos regiono saugumo klausimai, jūros ir oro stebėjimo situacija Baltijos jūros regione. Daugiausia dėmesio buvo skirta grėsmių identifikavimui bei trūkstančių kritinių pajėgumų jūros saugumui stiprinti vystymui. Taip pat diskutuotos priemonės siekiant geresnio jūrinės ir oro erdvės aplinkos suvokimo. JAV gynybos sekretoriaus pavaduotojas gynybos politikai J. Rood akcentavo, jog „Arktis keičiasi ir tampa vis svarbesnė tiek kalbant apie prekybą, tiek ir apie saugumo interesus. Visos prie stalo sėdinčios šalys ir JAV turi daug bendro šiame regione”. Susitikimo Norfolke metu taip pat buvo diskutuota ir apie Šiaurės Atlantą ir bendrus šalių interesus šiame regione. J. Rood ragino valstybes ir toliau didinti gynybos išlaidas, investuoti į pajėgumus, gerinti sąveiką tarp JAV ir NATO, mažinti pajėgumų atotrūkį. Devynių valstybių gynybos ministerijų atstovai sutarė, jog būtina gerinti esamą jūrų

ir oro erdvės aplinkos suvokimą, vystant su tuo susijusius pajėgumus. JAV įsipareigojimai užtikrinti regiono saugumą, karinis buvimas ir matomumas Lietuvoje ir regione – vienas svarbiausių Lietuvos saugumo ir stabilumo garantų. JAV tiek dvišaliu principu, tiek remdama NATO pastangas, plačiai įgyvendina atgrasymo priemones Baltijos regione. Pasikeitus saugumo situacijai regione ir Europoje 2014 m. pavasarį JAV pirmosios atsiuntė oro gynybos pastiprinimą – papildomus oro naikintuvus bei pajėgas tęstiniam buvimui į Baltijos valstybes. JAV kariai dalyvauja Lietuvoje rengiamose karinėse pratybose ir kituose karinio bendradarbiavimo renginiuose. Stiprinant rytines Aljanso sienas, JAV taip pat vadovauja NATO priešakinių pajėgų bataliono kovinei grupei Lenkijoje. Lietuvos ir JAV bendradarbiavimas gynybos srityje sustiprėjo, kai 2017 m. sausį Lietuva ir JAV pasirašė bendradarbiavimo sutartį. Ja dar kartą patvirtintas abiejų šalių įsipareigojimą dirbti kartu stiprinant NATO aljansą, didinant Europos saugumą ir kovojant su globalinėmis saugumo grėsmėmis. LR KAM

LIETUVOS BENDRADARBIAVIMAS SU PENSILVANIJOS NACIONALINE GVARDIJA KAIP NIEKAD AKTUALUS

Š.m. rugsėjo 11 d. Lietuvos krašto apsaugos ministras Raimundas Karoblis su oficialaus vizito į Lietuvą atvykusių Jungtinių Amerikos Valstijų Pensilvanijos valstijos gubernatoriumi Tomu Wolfu (Tom Wolf) aptarė Partnerystės programos su šios valstijos nacionaline gvardija reikšmę Lietuvos ir Jungtinių Valstijų kariams, supažindino gubernatorių su saugumo situacija Lietuvoje. „Partnerystė su Pensilvanijos nacionaline gvardija visuomet buvo Lietuvos ir Jungtinių Amerikos Valstijų nuolatinis ir nepertraukiamas bendradarbiavimas karinėje srityje, trunkantis jau 26-erius metus. Per šį laikotarpį jo reikšmė nė kiek nesumažėjo. Atvirkščiai, po 2014 m. Rusijos veiksmų Ukrainoje ir ten vis dar besitęsiančio konflikto mūsų bendradarbiavimas karinės infrastruktūros kūrimo, bendrų mokymų, kibernetikos srityje šiandien yra kaip niekada aktualus. Dėkojame Pensilvanijos nacionalinei gvardijai už ne nutrūkstamą paramą Lietuvos kariuomenei”, – susitikime sakė Krašto apsaugos ministras R. Karoblis. Su gubernatoriumi taip

pat susitikęs Lietuvos kariuomenės vadas generolas majoras Valdemaras Rupšys pabrėžė, jog JAV karių buvimas Baltijos regione turi tarptautinę reikšmę – stiprina atgrasymą ir NATO rytinių sienų apsaugą. „Mes esame dėkingi Pensilvanijos nacionalinei gvardijai už paramą vystant Lietuvos kariuomenės pajėgumus ir infrastruktūrą. Praėjusiais metais gvardijos inžinerijos vienetas „Red Horses” Kazlų Rūdos poligone įrengė šaudymo iš oro į antžeminius taikinius šaudyklą, kurią jau naudojame orlaivių įgulų ir oro atakos specialistų treniruotėms. Jūsų parama mums suteikia dideles galimybes treniruotis”, – sakė Lietuvos kariuomenės vadas. Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo viršininkas brigados generolas Gintautas Zenkevičius taip pat pabrėžė bendradarbiavimo su gvardija aktualumą ir padėkojo už galimybę Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų ir Krašto apsaugos savanorių pajėgų kariams treniruotis su gvardiečiais šių metų spalį numatomų bendrų pratybų metu. Generolas tuo pačiu išskyrė ir nacionalinės gvardijos

paramos reikšmę mechanizuojant Lietuvos kariuomenę – Lietuvos kariuomenei palaipsniui įsisavinant naujas pėstininkų kovos mašinas „Vilkas” („Boxer”) amerikiečiai padeda lietuviams pasiruošti operacinio ir logistinio planavimo užduotims. JAV Pensilvanijos gubernatoriaus T. Wolfo vadovaujama delegacija taip pat apsilankė Gen. S. Žukausko poligone (Pabradės r.), kur stebėjo tarptautines pratybas „Inžinierių griausmas 2019”. Šiose pratybose dalyvauja ir per 30 JAV Pensilvanijos nacionalinės gvardijos karių. Su gubernatoriumi Lietuvoje lankosi ir Pensilvanijos nacionalinės gvardijos vadas gen. mjr. Anthony Carrelli. JAV yra Lietuvos strateginė partnerė ir pagrindinė Baltijos regiono saugumą užtikrinanti sąjungininkė, aktyviai dalyvaujanti įgyvendinant saugumo užtikrinimo priemones Baltijos šalyse, stiprinant regiono saugumą ir stabilumą. Pirmoji JAV programos „Train-the-trainer” grupė savo veiklą Lietuvoje pradėjo dar 1993 m. balandį. Per ketvirtį amžiaus įvyko daug bendrų renginių, pradedant patirties apsikeitimu

mokymų, seminarų ir susitikimų metu, karinių pratybų, baigiant bendru dalyvavimu tarptautinėje operacijoje Afganistane 2009–2012 metais. Pensilvanijos nacionalinės gvardijos kariai

nuolat dalyvauja karinėse pratybose Baltijos valstybėse, o Lietuvos kariai pratybose, instruktorių rengimo programose ir kituose renginiuose Pensilvanijos valstijoje. LR KAM

LIETUVOS PARTIZANŲ MEMORIALUI KRYŽALNYJE AUKOJO:

Dr. N. Bražėnaitė-Paronetto,	
Juozo Lukšos atminimui	25,000.00
G. Liautaud	20,000.00
Tautos Fondas	3,000.00
K. Kaspariunas.....	1,000.00
R. ir G.Kriaučiunas.....	1,000.00
A. Markevičius	1,000.00
Mikas, Algis, Andrius, Juozas Raulinaitis šviesiam jų mamos Violes Vaitiekūnienės atminimui	1,000.00
A. ir R. Vedeckas	500.00
Dr. V. Kudirka	400.00
Lithuanian School	400.00
J. ir G. Stankūnas	300.00
A. ir I. Kriaučiunas	200.00
A. Birutis.....	100.00
G. ir D. Birutis	100.00
V. ir E. Remeza	100.00
S.Juodvalkis	50.00
V. ir V. Matusaitis.....	50.00

Visiems remėjams ir aukotojams širdinga padėka

LIETUVOS LAISVĖS KOVOS SĄJŪDIS

MININT BALTIJOS KELIO 30–METĮ BUS KARTOJAMAS ČIKAGOS LIETUVIUS SUŽAVĖJĘS MIUZIKLAS – JAUDINANTI GIESMĖ APIE PAUKŠČIO SKRYDĮ

Š. m. vasario 10–ąją, artėjant Lietuvos valstybės atkūrimo dienai, Carl Sandburg High School Performing Arts Center Lietuvių Opera Čikagoje, tautinių šokių grupė „Suktinis“ ir solistai, gyvenantys Čikagoje ir Lietuvoje, išseivijos lietuvius sukviėtė į legendinį tikrą lietuvišką miuziklą „Šnekučiai“ pagal Petro Cvirkos romaną „Meisteris ir sūnūs“. Čikagoje rodytas miuziklas, įgijęs kitų emocinių spalvų ir prasmų – jautri knygnėsystės tema, į aukštumas nukreiptas paprasto žmogaus žvilgsnis bei užburianti giesmė apie paukščio skrydį į laimę iki sielos gelmių sujaukino ir pavergė išseivijoje gyvenančius lietuvius. „Spektaklis palietė žmonių širdis, – sakė projekto vadovas ir prodiuseris Žygis Janus, – vadinasi, mums pavyko!“

Miuzikle „Šnekučiai“ aiškiai juntama jungtis su modernesniųjų laikų ritmika – fokstrota, remiamasi ne arijos, o dainos forma. Šokis nėra koncertinis – tai vaidybinio, teatralizuoto šokio stilizacija, turinti savarankišką sceninio veiksmo logiką bei prasmę. Atskirose grupėse šoko tik šokėjos merginos, kitur – tik vyrai. Žiūrovus žavėjo kontrastingos ir šmaikščios scenos – nuo darbų pabaigtuvių bei vestuvių, linksmų švenčių, kuriose į šokį įsijungė net choras, iki kamerinių scenų, monologų bei duetų. Paraleliai vyko tarsi šokio ir dainos konfliktas.

Spektaklio siužetinė fabula – meistro–menininko Deveikos (vaidmenį atliko Liudas Mikalauskas) gyvenimo siekis sumeistraiuti skraidyklę, kuri atplėštų žmogų nuo žemės ir pakeltų paukščio skrydžiui. Bet niekas netiki, kad mediniai sparnai gali skraidinti. Paukščio sparnai – iš medžio, bet laisvės troškimas stipresnis. „Kai žmogus

bus laisvas, jis ir be sparnų skraidys. Knyga, mokslas, raštas ... lietuviškas žodis jį į aukštybes pakels“, – sako siuvėjas Krizas (vaidmenį atliko Deividas Norvilas), kalbėdamas Deveikai apie laisvę. Spektaklio metu viena pačių artistų kurtų scenos dekoracijų – meistro Deveikos statytas vežimas–skraidyklė, virsta sparnais–sūpynėmis. Tačiau artimiausių žmonių išdavystė sudaužo meistro svajonę ir jis įskaudintas palieka namus... Tuo pasinaudoja vienas iš sūnų Andrius (vaidmenį atliko Linas Sprindys), kuris, išvyras iš namų už nedorą elgesį, kerštaudamas tėvui su sėbrais apiplėšia tėvų namus... Tuo tarpu kitas sūnus Jonas (vaidmenį atliko Julius Jokimas), kartu su siuvėju Krizu, slapta iš Prūsijos į gimtinę neša šviesą – knygas... Mediniai paukščio sparnai sudaužomi, bet laisvės viltis išlieka – paukštį meistris pasiryžęs statyti savo vaikiečiams. Miuziklą užbaigia giesmė apie paukščio skrydį

Vestuvių scena (generalinė repeticija).

Živilės Gurauskienės nuotr.

Žiūrovus žavėjo vaidybinio, teatralizuoto šokio stilizacija, turinti savarankišką sceninio veiksmo logiką bei prasmę.

Živilės Gurauskienės nuotr.

ir laimę. Vaizdo instaliacijose iš paukščių pulko išnyra ir S. Dariaus ir S. Girėno lėktuvas, kuris, tartum tiltas, sujungia meistro Deveikos statytą laisvės paukštį su S. Dariaus ir S. Girėno žygdarbiu – skrydžiu per Atlantą...

Pagrindinis projekto rėmėjas – GP Transco.

Kiti rėmėjai: Lietuvos kultūros taryba, Lietuvių Fondas, JAV LB Kultūros taryba, Čikagos lietuvių Rotary klubas.

Projekte dalyvavo Renata Norvilė (Marcelė), Aušra Jasaitė–Paulauskas (Anundienė), Ramūnas Paulauskas (Anundis), Liudas Mikalauskas (Deveika), Nida Grigalavičiūtė (Deveikienė), Deividas Norvilas (Krizas), Liutauras Sutkus (Simas), Linas Sprindys (Andrius), Julius Jokimas (Jonas), tautinių šokių grupė „Suktinis“, vadovė Giedrė Eleksytė–Knieža, Lietuvių Opera Čikagoje choras, pirmininkas Mindaugas Razumas. Režisierius – Nerijus Petrokas, projekto vadovas, prodiuseris – Žygis Janus, prodiuserio asistentai – Daina Miežlaiškis, Giedrė Knieža, choreografas – Alfredas Kondratavičius, garso režisierius – Aivaras Stankevičius, dekoracijos

Generalinė repeticija – piršlybų scena Liutauras Sutkus ir Renata Norvilė.

Živilės Gurauskienės nuotr.

kūrė Kernius Miežlaiškis, Edmundas Pranckevičius, kostiumus – Gražina Burneikis, Daina Miežlaiškis, Inga Pranckevičienė.

Rugsėjo 27 d. 7 val. v. miuziklas bus rodomas Lemonte, Pasaulio Lietuvių Centre (PLC), M. Riškus salėje (14911 E 127th St, Lemont, IL 60439). Daugiau informacijos: 773 547 0520, 630 257

8787. Bilietus galite įsigyti visuose lietuviškuose prekybos centruose ir PLC raštinėje.

Rugsėjo 29 d. 2 val. p. p. miuziklas bus rodomas Klivlande, Andrews Osborne Academy Auditorium 38588 Mentor Ave Willoughby, OH 44094. Daugiau informacijos: 216 466 1633.

Živilė Gurauskienė, „Dirvos“ korespondentė

Čikagos lietuvius subūrė valstybės 100-mečiui skirtas renginys – jaudinanti giesmė apie paukščio skrydį. *Živilės Gurauskienės nuotr.*

ISTORINIS PALIKIMAS. AUGUSTINAS JAKUČIONIS – LEGENDINIO VADOVĖLIO „KELIAS Į ŠVIESĄ” AUTORIUS

Lietuviai gerbia savo Tautos istorinę atmintį, didžiuojasi tais Lietuvos inteligentais, kurie XX a. pradžioje kūrė pirmąsias lietuviškas mokyklas, kovojo dėl teisės vaikus mokyti gimtąja kalba, rašė vadovėlius, daug nuveikė švietimo ir kultūros srityse. Tarp tokių inteligentų švietėjų aktyviai darbavosi ir, gal kiek nepelnytai primirštas, žymus Lietuvos pedagogas, vadovėlių autorius, publicistas, visuomenės veikėjas **Augustinas Jakučionis** (1884–1969), kurio šiais metais minime 135-ąsias gimimo ir 50-ąsias mirimo metines. Manau, pats metas apie jį priminti visuomenei.

Lietuvos švietimo istorijos muziejuje saugomas žymaus pedagogo istorinis palikimas (dokumentai, rankraščiai, vadovėliai ir kt.).

Sunki pradžia

A. Jakučionis gyveno ir dirbo sudėtingu, istorinių įvykių nestokojusiu XX a. pirmosios pusės laikotarpiu. Gimė 1884 m. gražiojoje Dzūkijoje, Alytaus valsčiuje, Daugirdėlių kaime, gausioje vidutinio valstiečio šeimoje. Pirmąsias žinias A. Jakučionis įgijo mokydamasis pas kaimo daraktorius. Vėliau pradėjo lankyti Alytaus pradinę mokyklą. Mokėsi privačiai. 1901 metų pavasarį išlaikė egzaminus ir įstojo į Veiverių mokytojų seminariją, kurią baigė 1904 m. Pasikartotojo įprasta to meto situacija, kuomet išsilavinę jaunuoliai Lietuvoje darbo negaudavo. Taip atsitiko ir A. Jakučioniui – teko keletą metų mokytojauti Lenkijos pradinėse mokyklose. 1906 m. grįžo į Tėvynę ir pradėjo dirbti Gulbinų pradinėje mokykloje, esančioje 12 km. nuo Biržų. Už pažangias mintis, skleidžiamas tarp vietos gyventojų, pedagogas atsidūrė carinės vadovybės nemalonėje, buvo persekiojamas ir nuolatos keliamas iš vienos mokyklos į kitą.

„Mokytojus lietuvius, kurie dalyvavo visuomenės gyvenime ir stengdavosi mokyti lietuviškai, pradėjo spausti ir skirti pagelbininkais arba į blogesnes vietas. Aš nuo 1908 m. rudens dėka Šiaulių inspektoriui Itomlenskiui, juodašimčių draugijos „Bratstva Sviatovo Ducha” Šiauliuose įsteigėjui (dabar jis yra Kaune ir jam, kaip Lietuvos valdininkui, net butas rekvizuotas), taip pat buvau perkeltas iš Gulbinų į Panemunėlį pagelbininku”, – prisiminimuose rašė A. Jakučionis. („Mokykla ir gyvenimas”, 1925 m. jubiliejinis nr., p. 84). 1911 m. jis vėl buvo perkeltas į naujai atidarytą Žiobiškio pradinę mokyklą

Augustinas Jakučionis (1884–1969)

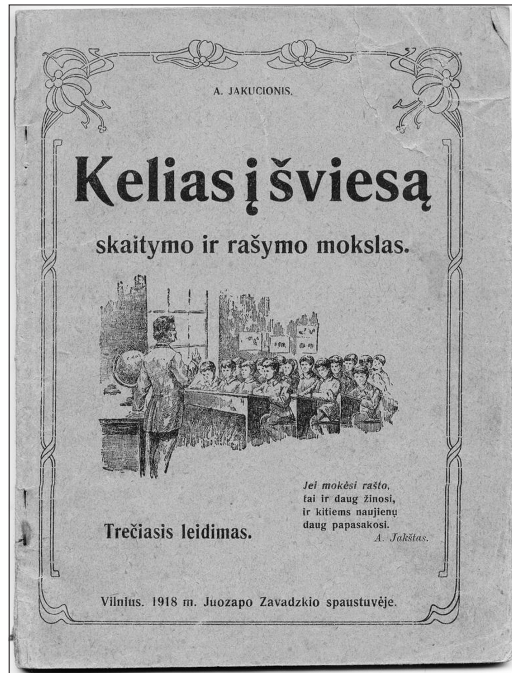
(Rokiškio valsčius).

Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, A. Jakučionis pasitraukė į Smolenską. 1915 m. trumpam grįžęs į Vilnių atsitiktinai susitiko Antaną Zmuidzinavičių, kuris kartu su Antanu Smetona, kaip Draugijos nukentėjusiems nuo karo šelpti nariai, įkalbėjo jį nebegrįžti atgal į Rusiją, o pasilikti Vilniuje. Kadangi tuo metu labai trūko lietuvių mokytojų, nes didžioji dalis pedagogų buvo pasitraukę į carinės Rusijos gilumą, A. Jakučionis 1915–1916 m. buvo paskirtas Vilniaus lietuviškos dviklasės pradinės mokyklos direktoriumi.

Aktyvus visuomenininkas

XX a. pradžioje vyko įtempta kova dėl lietuviško žodžio. Pagaliau 1904 metų gegužės 7 dieną buvo panaikintas lietuviškos spaudos draudimas. Netrukus sudarė lietuvių inteligentija. Lietuviškas žodis vis dažniau ėmė skambėti įvairiuose žmonių susibūrimuose. Mokytojai ėmė burtis į lietuvių mokytojų sąjungą (LMS). Vienas pirmųjų ir aktyviausių mokytojų sąjungos narių buvo mokytojas A. Jakučionis. „Pasibaigus 1905–1906 mokslo metams, (mėnesio nei dienos nepameinu) Vilniuje buvo šaukiamas Mok. Sąjungos suvažiavimas. Nuvykau ir aš. Tai buvo pats pirmasis Sąjungos suvažiavimas, kuriame teko man dalyvauti. Suvažiavimas įvyko Tilto (Mostovaja) g-jėje rodos 19 numeris Liandsbergio (Žemkalnio) bute. Tuo metu Liandsbergis, rodos, buvo ir Sąjungos pirmininku. Mat, mokytojų Vilniuje nebuvo, tai reikėdavo rinkti valdybą iš pašalinių žmonių. Bet, kiek sprendžiu iš to suvažiavimo, tai arti Sąjungos tuo metu stovėjo ir jos reikalais rūpinosi K. Lekeckas (Baltrus Dagilius)”,

- prisiminimuose rašė A. Jakučionis. („Mokykla ir gyvenimas”, 1925, jubiliejinis nr., p. 82). Kadangi mokytojų organizacija kūrėsi slapta, laikraščiuose skelbti susirinkimo vietos ir laiko nebuvo galima. Suvažiavimo protokolai yra dingę, spėjama, kad juos sudegino A. Kasakaitis. Suvažiavime buvo priimta pirmoji LMS programa. Svarbiausi uždaviniai buvo susigrąžinti į Lietuvą išvykusius mokytojus, kurti lietuviškas mokyklas, rengti mokymo programas, rašyti ir leisti vadovėlius ir kt. Nuolatos grėsė pavojus pakliūti į žandarų rankas. 1907 m. gruodžio 30 d. Vilniuje, Povilo Matulionio bute įvyko šeštasis lietuvių mokytojų suvažiavimas. A. Jakučionis straipsnyje „Iš atsiminimų apie mokytojų sąjungą” rašė: „*Ponas Matulionis ne tik maloniai mums davė butą, bet net ir užkandžiais pavaišino. Turint galvoje, kad p. Matulionis buvo aukštas Rusijos valdininkas, „statsij sovietnik”, kuriam už įsileidimą į savo butą slapto nelegalinės draugijos suvažiavimo grasė ne tik bausmė, bet ir atstatymas nuo vietos, reikia pripažinti šiam Lietuvos veikėjui nepaprastą savo krašto gerovei pasišventimą. Tebūnie, tat jam garbė. Iš šito fakto taip pat galima spręsti, kokios reikšmės tuomet Lietuvos visuomenei turėjo Mokytojų Sąjunga, kad štai dėl jos garbingi visuomenės veikėjai drįsta statyti į pavojų savo ir visos savo šeimos likimą.*” („Mokykla ir gyvenimas”, 1925, jubiliejinis nr., p. 86–87).

1907 m. J. Basanavičiaus iniciatyva buvo įkurta Lietuvių mokslo draugija (LMD), kurioje dalyvavo daug pedagogų. Mokslo draugija turėjo teisę veikti viešai, o Mokytojų sąjunga veikė slapta, todėl LMS susirinkimus organizuodavo (po priedanga) kartu su LMD. A. Jakučionis nepraleisdavo nei vieno susirinkimo. Aktyviai dalyvavo ir LMD veikloje, buvo Vadovėlių leidimo komisijos Pedagogų sekcijos narys, į kurią įėjo žinomi mokytojai praktikai: Sofija Čiurlionienė-Kymantaitė, Vincas Palukaitis, Juozas Vokietaitis, Matas Šalčius, Juozas Palukaitis, Antanas Kasakaitis. A. Jakučionis buvo gabus, darbštus ir ambicingas pedagogas. Nepasitenkino Veiverių mokytojų seminarijoje įgytomis žiniomis, nuolatos jas papildydavo, studijuodamas įžymių rusų (Konstantino Ušinskio) ir Vakarų Europos pedagogų raštus. Dirbdamas mokykloje, rašė straipsnius pedagogikos bei visuomenei aktualiomis temomis ir juos publikuodavo „Lietuvos ūkininko” priede „Mokykla”. Straipsnius pasirašinėjo *Juokų senio, Jurgio Taučiabalio* ir kt. slapyvardžiais. Organizavo kursus suaugusiems, rengė vakarėlius, vaidinimus, taip skleisdamas šviesą ne tik vaikams, bet ir suaugusiems.

Laikinojoje sostinėje Kaune

Nuo 1919 m. sausio 1 d. A. Jakučionis dirbo Švietimo liaudies komisariato knygyno vedėju. Taip jau atsitiko, kad A. Jakučioniui teko paragauti ir kalėjimo duonos. Prisiminimuose jis rašė: „*Užėmus Vilnių lenkams, buvau lenkų baltagvardiečių apiplėštas ir pasodintas į Lukiškių kalėjimą, kur teko sėdėti kartu vienoje kameroje su a. a. daktaru Andriumi Damaševičium.*” Išėjęs iš kalėjimo, 1919 m. vasarą jis persikėlė gyventi į Kauną. 1920 m. buvo paskirtas dirbti Kauno „Aušros” gimnazijoje mokytoju, kartu studijavo Aukštuosiuose kursuose, 1922 metais tęsė studijas Lietuvos universiteto Gamtos matematikos fakultete. Netrukus įsijungė į Lietuvos mokytojų profesinės sąjungos (LMPS) veiklą. Buvo išrinktas į LMPS centro valdybą, kur su kitais pedago-

gais rūpinosi pradžios mokyklų mokytojų rengimu, mokytojų kursų organizavimu, mokytojų buitės problemomis, atlyginimais, poilsiu ir kitais reikalais. Aktyviai dalyvavo mokytojų konferencijose, kvalifikacijos kėlimo kursuose, talkino rengiant pradinės mokyklos programas, rašė jų komentarus (daugiausia gimtosios kalbos ir gamtos mokslo klausimais). A. Jakučionis nuolatos publikavo savo straipsnius LMPS leidžiamame žurnale „Mokykla ir gyvenimas”, vėliau „Mokykla ir visuomenė”. Pedagogikos temomis rašė į Švietimo ministerijos laikraštį „Švietimo darbas”. Buvo gana aštrus savo kolegų pedagogų išleistų vadovėlių kritikas. A. Jakučionis buvo įdomi, veržli, kiek maištaujanti asmenybė. Nelabai sutarė su LR švietimo ministerija. 1929 m. jis buvo atleistas iš pareigų ir paskirtas į Kretingos apskrities Mančių pradinę mokyklą (atleidimo priežastis, tikėtina, buvo skundas parašytas Švietimo ministerijai). Tačiau jis atsisakė vykti į Žemaitiją, nes norėjo likti Kaune. Todėl iki 1940 m. vertėsi vadovėlių rašymu ir platinimu.

Legendinis vadovėlis „Kelias į šviesą”

Didžiausias A. Jakučionio nuopelnas Lietuvos švietimui – jo parengti ir išleisti vadovėliai.

Vienas populiariausių, o metodiniu požiūriu – vertingiausias – A. Jakučionio parengtas ir išleistas elementorius „Kelias į šviesą: skaitymo ir rašymo mokslas”, kuris pirmą kartą išspausdintas 1916 m. Peterburge, antrą kartą – 1917 m. Vilniuje. Elementorių iliustravo žymus to meto dailininkas Antanas Zmuidzinavičius. Vėliau tuo pačiu pavadinimu jis išleido vadovėlius ir aukštesniems pradinės mokyklos skyriams. Tarpukariu vadovėlis pakartotinai išleistas net 26 kartus.

Vadovėlio „Kelias į šviesą” įžangoje, kreipdamasis į mokytojus, A. Jakučionis rašė: „*Gegužės 10 d. išeina iš spaudos naujai pertvarkytas, patobulintas ir pagerintas elementorius „Kelias į šviesą” 23 leidimas. Šis elementoriaus leidimas parašytas kompleksiniu metodu: įeina rašymas, skaitymas, paįšymas, karpymas, lipdymas, skaičiavimas. Žodžiu, elementorius apima visa, kas reikalinga mokyti I skyriaus mokinį. < - > Apie šį elementorių Šviet. Min. recenzentas, Kauno apskr. II rajono pradž. mokyklų*

(Nukelta į 11 psl.)

LVK PIRMININKO KREIPIMASIS MININT LIETUVOS ŽYDŲ GENOCIDO AUKŲ DIENĄ

Popiežius prie paminklo Vilniaus geto aukoms.

Vatican News

Per ilgus amžius drauge Lietuvoje gyvenančius žydus ir krikščionis glaudžiai suvienijo bendras paveldas ir bendras darbas. Kaip anuomet, taip ir šiandien krikščionis ir žydus vienija Dekalogas – Dešimt žodžių – reikalaujantis išpažinti vieną Viešpatį, gerbti žmogaus asmenį ir jo gyvybę, saugoti šeimą, nesitaikyti su neteisingumu.

Lygiai prieš metus popiežius Pranciškus, prieš apsilanky-

damas prie holokausto aukų paminklo, „Viešpaties Angelo“ maldoje paragino bendradarbiauti, puoselėti bičiulystę ir bendrai liudyti pasaulio iššūkių akivaizdoje: „Prašykime Viešpatį suteikti mums išvalgumo dovaną, kad galėtume laiku atpažinti pražūtingas užuomazgas, atmosferą, nuo kurios atrofuojasi to nepatyrusių kartų širdis, kad jos nepasiduotų sirenų giesmių vilionėms.“

Rugsėjo 23 dieną minime Vilniaus geto sunaikinimą ir tūkstančių žydų, Lietuvoje gyvenusių kartu su mūsų tautiečiais, nužudymą. Dalis Bažnyčios narių dėl žmogiškojo silpnumo, baimės ar net asmeninės naudos prisitaikė prie okupacinių režimų ar net talkininkavo pavergėjams. Tačiau nemenka dalis krikščionių, skatinami krikščioniškosios meilės, gelbėjo persekiojamus

žydus. Jų kapus šiandien pažymime Pasaulio tautų teisuolio ženklais. Tikime, kad šiandien vyraujantis draugystės bei dialogo klimatas padės krikščionių ir žydų bendruomenėms geriau pažinti vienai kitą ir glaudžiai bendradarbiauti tokiose abiem bendruomenėms svarbiose srityse kaip žmogaus teisių ir žmogaus gyvybės šventumo gynimas, šeimos vertybių, socialinio teisingumo ir taikos pasaulyje stiprinimas, kad dieviškoji meilė taptų labiau regima žmonijai. Tai bendras pagrindas ir bendra kryptis.

Pernai baigdamas vizitą Lietuvoje Šventasis Tėvas prie paminklo okupacijų aukoms atminti ragino nepailsti eiti drauge santarvės, vienybės ir atsakomybės vienų už kitus keliu: „Mes galime atrasti drąsos ryžtingai įsipareigoti dabarčiai ir ateičiai: kad šis šauksmas būtų paskata neprisitaikyti prie supaprastintų šio laiko mados šūkių ir bet kokių bandymų sumenkinti ir atimti iš bet kurio asmens orumą, kuriuo Tu jį esi aprengęs.“

Visus tikinčiuosius kviečiame įsiklausyti į popiežiaus Pranciškaus drąsinimą ir rugsėjo

„DIRVAI“ AUKOJO:

ALTS Čikagos skyrius	1000
J. Sabaliauskas, Rocky River, OH.....	100
R.Zinas, Bethlehem, PA.....	45
D.Armonas, Mentor, OH	25
S.Dziugas, Lisle, IL.....	22
V.Leger, N. Olmstead, OH.....	20
A.Kazlauskas, Orland Park, IL	5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

23 d. melsti Dievo atleidimo už mūsų brolių ir seserų padarytus nusikaltimus ir kad nebepasikartotų praeities klaidos, o mūsų šalis galėtų įgyvendinti savo pašaukimą – tapti bendrystės ir vilties tiltu. Tegul Aukščiausiasis laimina dialogą ir bendrą įsipareigojimą teisingumui bei taikai.

Arkivyskupas Gintaras Grušas, 2019 rugsėjo 20 d.

(Atkelta iš 10 psl.)

ISTORINIS PALIKIMAS. AUGUSTINAS JAKUČIONIS – LEGENDINIO VADOVĖLIO „KELIAS Į ŠVIESĄ“ AUTORIUS

inspektorius p. Augustauskas štai ką sako: „Elementorius „Kelias į šviesą“ stengiasi rašyti kompleksiniu metodu. Šiuo elementorium iš karto pradedama mokyti skaityti, kartu gausinti vaiko žodyną, plėsti turimų ir įgytųjų sąvokų turinį. Kartu mokoma raštu ir paveikslu (piešiniu) reikšti savo mintis, ir lygiagrečiai mokoma suvokti skaičiaus sąvoką bei skaičiuoti. Kompleksinis mokymo pradžiai metodas, mano nuomone, šiandieną yra ge-

išleistus vadovėlius nuolat tos publikuodavo laikraštis „Švietimo darbas“. R. J. [Jonas Jablonskis] straipsnyje „Kritika ir bibliografija“ apie A. Jakučionio vadovėlį „Kelias į šviesą“ rašė: „Čia turime abėcėlę, skiriamą, matyt, mokykloms ir namų reikalui. Pats leidėjas sako viršelyje, kad abėcėlė esanti „sutaisyta remiantis naujausiais pedagogikos ir metodikos reikalavimais“, kad per vienus metus jos išėję keturi vadovėlis neturėjęs tokio pasisekimo, kad didžiausia pagalbos, ruošiant ir leidžiant tą vadovėlį, esanti suteikusi Aldona Didžiulytė ir t. t.

Vadovėlis, kaip matome, labai reklamuojamas paties leidėjo; bet ar čia tikrai pa-

sinaudota ir pasinaudota kaip reikiant visais „naujausiais pedagogikos ir metodikos reikalavimais“, – parodys, tikiuosi, netrukus mūsų mokyklos vadovėlių kritika. Dabar man viena tēr aišku: jis yra gerokas, šiuo metu visai pakenčiamas. Aš šiuo tarpu, kritikos vietoje, duosiu tiktai kelis savo pastebėjimus.“ („Švietimo darbas“, 1919, Nr. 2–3, p.7.).

Vadovėlis „Kelias į šviesą“ yra reikšmingas jau vien dėl to, kad jis buvo vienas pirmųjų lietuviškų vadovėlių, kurių taip trūko tuo metu besikuriančioje nepriklausomoje Lietuvos valstybėje. Iš A. Jakučionio vadovėlių mokėsi ne viena mūsų tautos karta.

1932 m. pedagogas parengė ir išleido vadovėlį „Aplinka ir kraštas“, skirtą pradinės mokyklos III skyriaus mokiniams. Pats autorius kreipdamasis į mokytojus vadovėlio įžangoje rašė, kad vadovėlis parašytas „taip vadinamu ištisiniu, arba kompleksiniu metodu. Čia įeina geografijos, istorijos ir lietuvių kalbos žinios. Visos šios žinios taip supintos, kad vienos kitoms patarnauja, vienos kitas papildoma: geografijos žinios padeda suprasti istorinius faktus ir tam tikrus mūsų poetų, mūsų dailininkų aprašymus, ir atžagariai, poetų eilėraščiai pagilina geografinės ir istorinės žinias; istorijos faktai taip pat padeda suprasti, giliau įsidėti į galvą literatūrinius ir geografinius dalykėlius.“

Reikšmingos ir amžininkų įvertintos A. Jakučionio metodikos knygos „Pirmoji pradžia“ (1928) ir „Praktiška rašymo ir skaitymo metodika“ (1934). Magdalena Karčiaukienė rašė: „Jakučionis savo metodiką grindžia moderniausiais Vakarų Europos ir Lietuvos (ypač Vydūno, J. Laužiko) pedagogikos ir psichologijos mokslų laimėjimais. M. Karčiauskienė pastebi, kad Jakučionis ne tik du dešimtmečius rašė elementorius, bet ir nuosekliai analizavo metodinės pradinio skaitymo ir rašymo problemas, atsižvelgdamas į platesnius pradinio ugdymo klausimus. Taisydamas elementorius, autorius vis daugiau dėmesio skyrė vaikų kūrybiškumo ugdymui, siekė vadovėlių padaryti gyvesnį, patrauklesnį, pritaikė naujus mokymo būdus elementoriniu laikotarpiu, išplėtė poelementorinę dalį.“ („Lietuviški elementoriai“, 2000, p. 44).

A. Jakučionis vadovėlius rašė ne tik pradinėms mokykloms, bet ir gimnazijų pirmosioms klasėms bei suaugusiems: „Oras, vanduo, žemė“ (1934), „Gamtos vadovėlis“ (1936), „Negyvoji gamta“

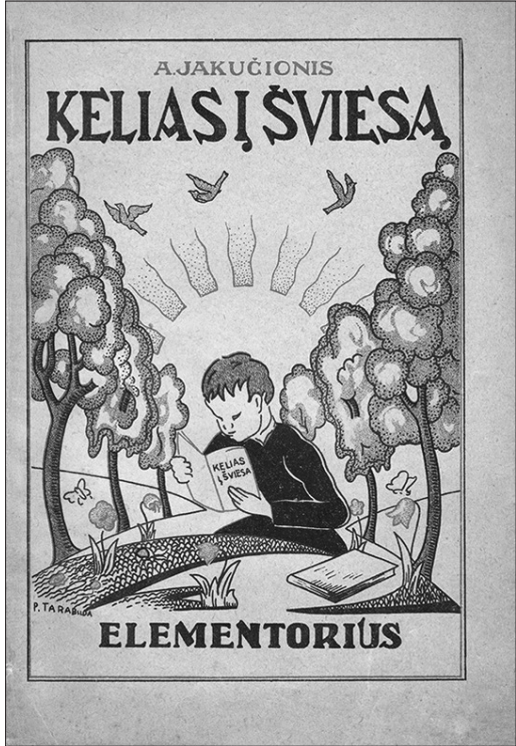
(1936), „Augalai“ (1936), „Elementorius suaugusiems“ (1941, 1948) ir kt.

Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, 1940–1941 m., A. Jakučionis dirbo Švietimo liaudies komisarriato suaugusiųjų švietimo valdybos referentu. Pokariu, 1945–1949 m., – Pedagoginės literatūros leidyklos redaktoriumi.

A. Jakučionis buvo dydis pedagogas, visą savo gyvenimą paskyręs pedagoginiam darbui, tautinės mokyklos kūrimui, Lietuvos žmonių švietimui.

Nuotraukos iš Lietuvos švietimo istorijos muziejaus fondų.

Jūratė Tamulytė Jagminienė, Lietuvos švietimo istorijos muziejaus muziejninkė, Kaunas, 2019.

NAUJAJAME FIBA VERTINIME – LIETUVOS RINKTINĖS SMUKTELĖJIMAS

Pasibaigus FIBA pasaulio taurėi paskelbtas atnaujintas nacionalinių komandų vertinimas. Jame Lietuvos rinktinė smuktelėjo į 8-ąją vietą.

Prieš tai mūsų tautiečiai buvo šešti, tačiau nepatekimas į ketvirtfinalį pasaulio čempionate atsiliepė reitingui.

Lietuvius aplenkė graikai, taip pat kritę antrajame turnyro etape, ir australai, pasaulio taurėje užėmę ketvirtąją vietą. Pastarieji iš 11-osios pozicijos pakilo net į 3-iąją.

Pirmoje vietoje vis dar išlieka JAV krepšininkai, už jų – pasaulio čempionai ispanai. Ketvirtoje vietoje – sidabro medalius Kinijoje iškovojo Argentinai rinktinė.

Net 14 vietų pakilo ir į geriausiųjų dešimtuką įšoko

Čekijos krepšininkai. Lenkijos progresas taip pat solidus – pakilta iš 25-osios pozicijos į 13-ąją.

FIBA vertinimo pirmasis dešimtukas:

- 1. JAV
- 2. Ispanija
- 3. Australija
- 4. Argentina
- 5. Prancūzija
- 6. Serbija
- 7. Graikija
- 8. Lietuva
- 9. Rusija
- 10. Čekija.

Taip pat rugsėjo 20 d. paskelbtos 24 rinktinės, kurios dalyvaus 2020-ųjų Tokijo olimpinį žaidynių atrankoje.

16 atrankos turnyrų dalyvių jau buvo aiškios po FIBA pasaulio taurės.

Lietuvos krepšininkai Kinijoje.

15min.lt

Atnaujinus reitingą prie jų prisidėjo Angola, Meksika, Kinija, Kroatija, Pietų Korėja, Slovėnija, Senegalas, Urugvajus.

Visos atrankos į olimpinės žaidynes dalyvės: Angola, Brazilija, Kanada, Kinija,

Kroatija, Čekija, Dominikos Respublika, Vokietija, Graikija, Italija, Pietų Korėja, Lietuva, Meksika, Naujoji Zelandija, Lenkija, Puerto Rikas, Rusija, Senegalas, Serbija, Slovėnija, Tunisas, Turkija, Urugvajus, Venesuela.

Kol kas neaišku, kur vyks keturi atrankos turnyrai. Šalių krepšinio federacijos turi teisę paduoti paraiškas, o sprendimas turėtų būti priimtas kovo mėnesį. Atranka numatyta 2020 metų birželio 23-28 dienomis.

LRT

PASAULIO LENGVOSIOS ATLETIKOS ČEMPIONATE VARŽYSIS 11 LIETUVIŲ

Paskelbta Lietuvos komandos sudėtis, kuris dalyvaus rugsėjo 27 – spalio 6 dienomis Dohoje (Kataras) vyksiančiame pasaulio lengvosios atletikos čempionate.

Lietuvai atstovaus 11 sportininkų: Andrius Gudžius (disko metimas), Airinė Palšytė (šūolis į aukštį), Adrijus Glebauskas (šūolis į aukštį), Liveta Jasiūnaitė (ieties metimas), Edis Matusevičius (ieties metimas), Diana Zagainova (trišuolis), Dovilė Kilty (trišuolis), Živilė Vaiciukevičiūtė (20 km sportinis ėjimas), Marius Žiūkas (20 km sportinis ėjimas), Arturas

Mastianica (50 km sportinis ėjimas), Monika Bytautienė (maratonas).

Su komanda į Dohą vyks treneriai Vaclovas Kidykas, Viktoras Meškauskas, Tatjana Krasauskienė, Teresė Nekrošaitė, Edmuntas Matusevičius, Kęstutis Šapka, su papildoma asmeninio trenerio akreditacija (gyvens kitame viešbutyje nei komanda, bet galės padėti savo sportininkams taip pat kaip ir komandoje akredituoti treneriai) Romas Sausaitis ir Audronė Gavelytė.

Personalą sudarys Aurelijus Žiedas (komandos vadovas),

Tomas Vorobjovas (gydytojas), Mantas Lesnickas (kineziterapeutas), Tomas Bendaravičius (asmeninis A. Gudžiaus kineziterapeutas), su papildoma akreditacija – Aistė Žemaitytė (psichologė). Dėl traumos į čempionatą negali vykti Brigita Virbalytė-Dimšienė. Kitiems sportininkams nepavyko įvykdyti atrankos kriterijų.

Latvijai pasaulio čempionate atstovaus taip pat 11 sportininkų (5 iš jų – ieties metikai), Estijai – devyni.

2017 metais pasaulio čempionu tapo disko metikas A. Gudžius. ELTA

LIETUVOS KREPŠINIO FEDERACIJOS SIŪLYMAS

Pasibaigus pasaulio krepšinio čempionatui ir iš vyriausiojo trenerio pareigų pasitraukus Dainiui Adomaičiui, Lietuvos krepšinio federacija pradėjo naujo stratego paieškas, praneša krepšioninamai.lt.

Arvydas Sabonis ir Mindaugas Špokas buvo susitikę su šiuo metu Permės „Parma“ klubui vadovaujančiu Kaziu Maksvyčiu ir kalbėjo apie galimybę treniruoti šalies rinktinę.

„Susitikimo tikslas buvo išsiaiškinti ar trenerį domintų tokia galimybė ateityje treniruoti Lietuvos vyrų krepšinio rinktinę. LKF tikslas

yra rasti geriausią ir optimaliausią variantą, kas galėtų pakeisti Dainių Adomaitį ir vesti komandą į olimpinės žaidynes.

Trenerio pozicija buvo tokia, kad jis nori pagaltoti, pasitarti su šeima ir svarbiausia – sužinoti savo klubo poziciją, ar jie išleistų jį. Tam reikia laiko.

Šiai dienai neturime jokio galutinio atsakymo, bet įvykių neskubiname. Turime laiko iki spalio galo, nes lapkričio mėnesį bus tvirtinama naujo trenerio kandidatūra”, – sakė LKF generalinis sekretorius-

Kazys Maksvytis.

LRT

direktorius Mindaugas Špokas. Lietuvos krepšinio federacijos vykdomojo komiteto posėdis vyks lapkričio 12 dieną, jo metu turėtų būti patvirtintas naujasis rinktinės treneris.

LRT

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM
Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:
www.latvianclevelandcu.org
www.facebook.com/latvianclevelandcu

2 YR IRA 2.75%

3 YR IRA 3.00%

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
 www.clcu.org